

**KONCEPCIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU
MESTA MOLDAVA NAD BODVOU**

2022 - 2027

Vypracoval: Mgr. Andrea Lebocká

Obsah

Úvod.....	3
1. ANALYTICKÁ ČASŤ	5
1.1 Základné informácie o území	5
1.2 Analýza primárnej ponuky cestovného ruchu	7
1.2.1 Prírodný potenciál mesta Moldava nad Bodvou.....	7
1.2.2. Kultúrno-historický potenciál mesta Moldava nad Bodvou.....	11
1.2.3 Organizované podujatia	19
1.2.4 Formy cestovného ruchu	25
1.3 Analýza sekundárnej ponuky cestovného ruchu	30
1.3.1 Supraštruktúra cestovného ruchu mesta Moldava nad Bodvou.....	30
1.3.2 Infraštruktúra cestovného ruchu mesta Moldava nad Bodvou	32
1.3.3 Všeobecná infraštruktúra mesta Moldavy nad Bodvou.....	34
1.4 Súhrnná SWOT analýza cestovného ruchu	36
2. STRATEGICKÁ ČASŤ.....	42
2.1. Vízia a strategické ciele.....	42
2.1.1. Vízia.....	42
2.1.2 Strategické ciele.....	43
Záver	53

Úvod

Cestovný ruch predstavuje súbor aktivít v určitom prostredí s cieľom uspokojiť potreby účastníkov cestovného ruchu na jednej strane a na druhej strane vytvoriť podmienky s cieľom ekonomických a spoločenských prínosov pre poskytovateľov služieb a miestne obyvateľstvo.

Moldava nad Bodvou má ambíciu rozvíjať sa ako moderné a konkurencieschopné mesto, vytvárajúce priaznivé podmienky pre plnohodnotný a harmonický život občanov všetkých generácií a atraktívne prostredie pre návštevníkov, študentov a investorov. Moldava nad Bodvou pre svoj rozvoj využíva hodnoty vytvorené v minulosti, multikultúrnu skúsenosť, vývoj posledných období, ľudský potenciál, polohové danosti, prírodné a kultúrne bohatstvo.

Mesto Moldava nad Bodvou v Programe rozvoja mesta na roky 2016-2020 si stanovilo strategický cieľ s účelom vytvoriť kvalitné podmienky pre ďalší udržateľný rozvoj osídlenia mesta s využitím a rozšírením jeho súčasných komparatívnych výhod a poskytnúť ideálne podmienky pre bývanie, oddych a relax. Nadväzujúc na hore uvedený program prijatý na úrovni mesta a rešpektujúc v nej uvedené a prijaté ciele a priority bola vypracovaná koncepcia rozvoja cestovného ruchu na rok 2022-2027.

Vypracovaná koncepcia uvažuje o všetkých aktuálnych a reálnych zdrojoch pre oživenie rozvoja mesta. Základným cieľom koncepcie je systematický udržateľný rozvoj ekonomických a spoločenských aktivít cestovného ruchu v meste Moldava nad Bodvou so záujmom:

- rozvíjať cestovný ruch pre rozvíjanie a zachovanie, resp. zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov mesta,
- zvýšiť konkurencieschopnosť cestovného ruchu mesta v rámci lokalít,
- zvýšiť ekonomickú prosperitu, príjmy podnikateľských subjektov i mesta,
- uspokojiť potreby účastníkov cestovného ruchu na adekvátnej kvalitatívnej úrovni.

Prírodné danosti výdatných zdrojov, geografická poloha mesta, možnosti medzinárodnej, cezhraničnej a regionálnej spolupráce vytvárajú podmienky pre kvalitatívny rozvoj ponuky cestovného ruchu v meste.

Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v meste Moldava nad Bodvou je vypracovaná na roky 2022-2027. Zároveň sa opiera o prijatý zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov.

Koncepcia pozostáva z dvoch na seba nadväzujúcich logických celkov:

- *Analytická časť* je orientovaná na podrobnú analýzu prostredia (primárnej, sekundárnej ponuky cestovného ruchu). Výsledkom je zostavená SWOT analýza, ktorá sumarizuje silné, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia mesta,
- *Strategická časť* predstavuje priblíženie čiastkových stratégií pre jednotlivé oblasti rozvoja cestovného ruchu v uvažovanom území.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Základné informácie o území

Poloha a dostupnosť

Mesto Moldava nad Bodvou leží v západnej časti Košickej kotliny na náplavových kužeľoch rieky Bodvy. Kataster v západnej časti prechádza z nivy uloženej na tret'ohorných usadeninách do pásu pahorkatiny a na krasovú plošinu z druhohorných hornín. Vo východnej časti vystupuje z nivy na náplavové kužele rieky Bodvy v severozápadnej časti v úzky pásik lesa. Mesto Moldava nad Bodvou je prirodzeným centrom slovenskej časti povodia Bodvy s rozlohou cca 450 km. Mesto je tiež kultúrohistorickým a spoločenským centrom slovenskej časti povodia Bodvy s rozlohou cca 450 km. Má 11 301 obyvateľov a je bývalým okresným mestom okresu Moldava nad Bodvou, ktorý bol v roku 1960 pričlenený k okresu Košice. Z okresu Košice sa v roku 1968 vyčlenil okres Košice-vidiek, dnes Košice-okolie.

Tabuľka č.1 Základná charakteristika mesta k 31.12.2020

Moldava nad Bodvou	
Kód obce	521698
Okres	Košice-okolie
Kraj	Košický samosprávny kraj
Štatút obce	mesto
PSČ	4501
Prvá písomná zmienka z roku	1255
Nadmorská výška stredu obce	206 m n.m.
Celková výmera katastra (ha)	1976
Počet obyvateľov k 31.12.2020	11 301

Zdroj: Štatistický úrad SR

Mesto Moldava nad Bodvou leží na hlavných dopravných ťahoch regiónu a je napojené na cestu E571 (I/16), spájajúcej Košice s Bratislavou a tiež na južnú železničnú trať Košice - Zvolen. V priestore mesta z týchto trás vybočujú na sever pripojené komunikácie do obci Jasov, Medzev a cestná komunikácia na juh do obcí Janík a Buzica. Katastrom mesta má prechádzať plánovaná rýchlostná cesta R2. Medzinárodné letisko Košice je vzdialené 25 km.

Vzdialenosť od ďalších významných bodov uvádza nasledovná tabuľka:

Tabuľka č.2 Vzďialenosti a časy od dôležitých bodov

Vzďialenosť od:	km	čas	miesto
cesty E571	0	0 min.	
najbližšej železničnej stanice	0	0 min.	
medzinárodného letiska	27	25 min.	Košice
širokorozchodnej trate	24	25 min.	Haniska pri Košiciach
hraničného priechodu	13	14 min.	Host'ovce
Košíc	32	37 min.	
Miskolca	84	1 hod. 30 min.	

Zdroj: www.maps.google.sk

Obrázok č.1 Dostupnosť mesta Moldava nad Bodvou

Zdroj: GIS RRA Moldava

Na základe Regionalizácie cestovného ruchu, ktorá bola vypracovaná v roku 2003, je na Slovensku 21 regiónov cestovného ruchu. Mesto Moldava nad Bodvou je zaradené do Košického regiónu.

1.2 Analýza primárnej ponuky cestovného ruchu

Primárnu ponuku spájame s prírodným a kultúrno-historickým potenciálom krajiny pre cestovný ruch. Tento potenciál má istú funkčnú a časovú využiteľnosť v cestovnom ruchu z hľadiska motivácie návštevníka cestovného ruchu. Primárna ponuka môže byť daná prírodnými podmienkami alebo vytvorená činnosťou človeka (antropogénna ponuka), ktorú tvoria kultúrno-historické podmienky a organizované podujatia. Súbor prvkov primárnej ponuky je zvyčajne motívom účasti na cestovnom ruchu.

1.2.1 Prírodný potenciál mesta Moldava nad Bodvou

Z hľadiska cestovného ruchu má primárny potenciál veľký význam, pretože sa od neho odvíja zameranie činností v oblasti cestovného ruchu v danom území, ako i atraktivita územia a pod. Z geologického a geomorfologického hľadiska Kataster mesta Moldava nad Bodvou, aj samotné mesto leží na styku sedimentoch Košickej kotliny na nive rieky Bodva a čiastočne na juhovýchodnom okraji planiny a skalnatej časti východného predhoria národného parku Slovenský Kras.

Reliéf na území Moldavy nad Bodvou a v jeho okolí je ideálny pre rozvoj nenáročnej cykloturistiky, pešej turistiky, ktorá by mohla nadviazať na letnú krátkodobú návštevnosť. V intraviláne mesta sa nachádza jaskyňa, ktorá je zatvorená.

Z hľadiska cestovného ruchu trate cyklotrasy a pešej turistiky nie sú dostatočne propagované a vybudované.

Opatrenie:

- Zaobstaranie máp o trasách,
- Propagácia cez infokanály,
- Vyhotovenie a osadenie informačných tabúl o orientačných bodoch,
- Zaobstaranie máp o trasách v tlačovej forme a dať do ponuky Infocentra,
- Sprístupnenie Moldavskej jaskyne.

Lokality, ktoré sú významné z hľadiska ich prírodných hodnôt a ktoré ovplyvňujú cestovný ruch v meste a okolí:

Športový areál Pod kopcom pod kopcom je zónou oddychu neďaleko od obytnej zóny mesta. Je využívaný počas roka na organizovanie rôznych športových a kultúrnych podujatí pre deti i dospelých.

V mestskej časti **Budulov** v uplynulých rokoch vďaka spolupráci neziskovej organizácie Voda a život vznikol areál využívaný na rybolov a aktívny oddych. Nachádza sa tu vybudovaná oddychová zóna s posedením.

Po dobudovaní jeho oddychovej zóny má daná lokalita perspektívu pritiahnúť návštevníkov nielen z mesta ale aj z širšieho okolia.

Moldavská jaskyňa sa nachádza v intraviláne mesta. Vchod je na úpätí východného svahu pod vysokými skalami. Vďaka jeho polohe od dávnych čias bola dobrým miestom na bývanie a na skrýšu. Dosvedčujú to aj keramické nálezy z neolitu, archeologické nálezy dosvedčujúce vpád Mongolských kmeňov a archeologické nálezy iných historických udalostí udianých na území mesta. Moldavská jaskyňa je 16.najväčšia jaskyňa na Slovensku s dĺžkou 3070 m.

Jaskyňa ukrýva mnohé nepreskúmané chodby a záhady, ktorých výskum ešte stále trvá. Jej výnimočnosť spočíva v tom, že medzi jej stenami ukrýva obrovský labyrint chodieb, úzke a nízke chodby vo vnútri. Košickí a jasovskí jaskyniari uzatvorili jej vchod železnými mrežami v roku 1984.

V roku 2012 na základe objednávky mesta skupina výskumných odborníkov preskúmali jaskyňu. Na základe záverečnej správy výskumného tímu a ich odporúčaní by sa dalo jaskyňu čiastočne otvoriť s čím by Moldava nad Bodvou získala nový zážitkovo-atraktívny produkt na zvýšenie návštevnosti mesta.

Smerom na západ od Moldavy nad Bodvou

Hájske vodopády, nazývané aj Vodopády Hlboký jarok sú situované v Hájskej doline neďaleko od cesty spájajúcej obce Háj a Hačava. Táto cesta bola postavená talianskymi vojakmi v roku 1912. Hájske vodopády patria medzi najkrajšie útvary Slovenského Krasu. Dĺžka Hájskej doliny a krasovej tiesňavy je približne 4 km. Susedí so Zádielskou tiesňavou, ktorá má mimoriadne krásne skalnaté útvary. Vodopády sa valia z travertínových hrádzí, ktoré boli vytvorené potokom Garádics a sú vysoké od 1 až po 7 metrov. Ich výdatnosť sa odvíja od množstva zrážok. V zimnom období zamrzajú a vytvárajú ľadové steny a cencúle.

Zádielska dolina nazývaná aj Zádielska tiesňava patrí medzi najatraktívnejšie miesta okresu Košice - okolie. Nachádza sa pri obci Zádiel približne 10 kilometrov od Moldavy nad Bodvou západným smerom po ceste E 50. Dolina je situovaná severo - južným smerom. Miestami je široká 10 metrov, pričom vysoké skalné bralá dosahujú výšku až 300 metrov. Je najhlbším kaňon na Slovensku. Z kamenných útvarov v kaňone zaujme svojím tvarom hlavne 105 metrov vysoká Cukrová homoľa, ktorá je najvyšší vežovitý skalný útvar na Slovensku. Na planine sa nachádza Zádielske hradisko (rázcestník Okrúhly laz (600 m n. m.)), jedno z najstarších a najväčších pravekých slovenských hradísk, ktorého úlohou bolo kontrolovať strategický prechod medzi Košickou a Rožňavskou kotlinou. Hneď pri bráne doliny začína náučný chodník NCH Zádielska tiesňava, ktorý sprevádza turistov nielen roklinou, ale vychádza aj na východnú časť planiny, odkiaľ je niekoľko nádherných výhľadov ako do samotnej doliny, tak i na celé okolie. Chodník je možné prejsť za približne 4 hodiny hoci trasa má len 6km, ale kvôli výstupu na planinu treba rátať s výškovým rozdielom jej najvyššieho a najnižšieho bodu asi 350 metrov. Turistickým lákadlom Zádielskej planiny je jej izolovaný juhovýchodný výbežok, kde sa nachádza Národná prírodná rezervácia Turniansky hradný vrch so zrúcaninami Turnianskeho hradu. Zádielska dolina bola vyhlásená pre svoju jedinečnosť v roku 1954 za národnú prírodnú rezerváciu (NPR Zádielska tiesňava).

Smerom na sever od Moldavy nad Bodvou

Rastlinný kostol a vyvieračka sv. Ladislava sa nachádza na Jasovskej planine, neďaleko obcí Debrad'. Vyvieračka sv. Ladislava je pozoruhodné miesto obľúbené turistami i pútnikmi. K tomuto miestu sa viaže legenda o zbožnom uhorskom kráľovi Ladislavovi, ktorý si počas návratu z ťažkého boja vymodlil na suchej pláni vytrysknutie prameňa, aby sa jeho vysmädnuté a na smrť unavené vojsko napojilo a zachránilo pred záhubou. Vedľa prameňa, ktorý je dodnes veľmi výdatný a ani v najväčších suchách nevysychá, bol na začiatku 16. storočia postavený kostol zasvätený práve sv. Ladislavovi.

Tento kostol v dávnych dobách zničili Turci, koncom 20. storočia sa však začali objavovať snahy o jeho obnovu. Nakoľko sa stavba nachádza v Národnom parku Slovenský kras, obnova bola odsúhlasená len za podmienok, že sa použijú prírodné a ekologicky prijateľné materiály. Na stredovekých základoch kostola postupne vyrástol kamenný múrik a na ňom symbolická drevená konštrukcia v tvare niekdajšieho chrámu. Drevenú konštrukciu

pomaly obrastajú popínavé rastliny. Tak vznikol na mieste starobylého chrámu nový, tzv. Rastlinný kostol.

Areál kostola a vyvieracky dnes predstavuje dôležitú križovatku turistických trás. Vďaka legende o zázraku sv. Ladislava, ako aj údajným zjaveniam Panny Márie, ku ktorým malo dôjsť v 50. rokoch 20. storočia, zároveň predstavuje i obľúbené pútnické miesto.

Hatinská jaskyňa v údolí rieky Bodvy neďaleko debrad'skej miestnej časti Hatiny sa v skalnom masíve na okraji lesa nachádza najvýchodnejšie položená verejnosti prístupná jaskyňa na Slovensku, Hatinská jaskyňa. Jaskyňa patriaca zároveň k najmenej známym na Slovensku bola vytvorená činnosťou podzemného potoka. Celková dĺžka Hatinskej jaskyne je cca 30m. Vstupuje sa do nej trojuholníkovým otvorom rozmerov približne 4,5 x 2 m, nad ktorým sa nachádza malé skalné okno. Hatinská jaskyňa bola v roku 1994 vyhlásená za prírodnú pamiatku. Oficiálny turistický chodník k nej však nevedie.

Jasovská jaskyňa je jedna z najvýznamnejších jaskýň na Slovensku, ktorá sa ukrýva na úpätí Jasovskej skaly, v najvýchodnejšom výbežku Slovenského krasu. Táto jaskyňa je zaradená i do zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Jaskyňa sa pýši zaujímavými skalnými tvarmi, ale predovšetkým bohatou a krásnou sintrovou výzdobou. Jasovská jaskyňa predstavuje jedno z našich najvýznamnejších zimovísk netopierov. Možno tu nájsť až 19 z 24 na Slovensku žijúcich druhov. V dávnej minulosti tu však mali svoj domov aj veľké cicavce ako napríklad jaskynný medveď či jaskynná hyena. Ľuďom bola Jasovská jaskyňa známa oddávna. Traduje sa, že ju pred stáročiami objavil niektorý z mníchov jasovského kláštora. Obyvatelia obce i kláštora ju v nepokojných obdobiach, najmä počas tureckého ohrozenia, často využívali ako útočisko. V jej podzemných priestoroch sa zachovalo množstvo starých nápisov a kresieb. Azda najvýznamnejším je „bratrický nápis“ v Husitskej sieni pochádzajúci z polovice 15. storočia, ktorý zaznamenáva víťazstvo vojsk Jana Jiskru z Brandýsa.

Jasovská skala a Jasovský hrad Výrazný geomorfologický útvar zvaný Jasovská skala sa vypína nad obcou Jasov, ktorá sa nachádza 9 km od Moldavy nad Bodvou. Z jeho vrcholu, na ktorom sa vytvorilo zaujímavé škrapové pole zarastené vegetáciou, si možno vychutnať krásny výhľad na okolité vrchy i obec Jasov s jej najvýraznejšou dominantou, majestátnym barokovým kláštrom premonštrátov. Na jasovskej skale sa v minulosti rozkladal i Jasovský hrad. Z tohto hradu sa však do dnešných čias nezachovalo už temer nič, čomu výrazne napomohla skutočnosť, že zanikol veľmi dávno – ešte v 15. storočí. Na

Jasovskú skalú i k pozostatkom Jasovského hradu vedie okružný náučný chodník Jasovská skala, ktorého východiskom je obec Jasov.

Šugovská dolina sa nachádza v severovýchodnej časti Slovenského krasu 14 km od Moldavy nad Bodvou neďaleko **mesta Medzev**. Šugovskou dolinou preteká Šugovský potok prameniáci pri severozápadnom svahu Šugovského vrchu (705,4 m n. m.). Je pravostranným prítokom riečky Bodvy. Na potoku sa nachádza asi 15 baníckych jazier nazývaných aj TAJCHY. Dnes sú z nich rybníky alebo malé vodné nádrže. V 60. rokoch minulého storočia tu bolo vybudovaná **rekreačná oblasť Šugov**.

Celá oblasť Šugovskej doliny bola v minulosti známa výrobou železa v miestnych hámroch. Niektoré hámre v Šugovskej doline sú po rekonštrukcii a sú aj funkčné. Dnes slúžia k muzeálnym účelom. Šugovská dolina je vhodná pre turistiku, cykloturistiku a agroturistiku. Dolinou prechádza modrá turistická trasa, ktorá začína v obci Jasov a končí v Turni nad Bodvou.

1.2.2. Kultúrno-historický potenciál mesta Moldava nad Bodvou

História mesta a okolia

Prvá písomná zmienka o meste je zachovaná z roku 1255, ale lokalita bola osídlená už pred vpádom Mongolov (1241-1242), o čom svedčí aj legenda o obliehaní moldavskej jaskyne Mongolmi, keď sa v nej obyvatelia schovali. Táto legenda bola potvrdená aj archeologickým prieskumom.

Priaznivé okolnosti, najmä blízkosť rieky Bodvy, úrodná pôda, relatívne chránená dolina z hľadiska podnebia, ako aj výhodná poloha mesta na obchodných trasách zo severu na juh a z východu na západ, znamenali pre Moldavu často aj vojenské ohrozenie. Archeologické nálezy potvrdzujú predpoklad, že toto územie si vybral za svoje bydlisko už pračlovek. Blízke jaskyne krasu mu poskytovali ochranu pred divou zverou, pred zimou a pred nepriateľmi. Územie regiónu obývané od doby kamennej bolo križovatkou obchodných ciest najmä z Dolnej zeme smerom na Spiš a Poľsko. Rozvoju mesta prispela historická udalosť v 14. storočí, keď Košice podporili Anjouovcov v boji s Omodejovcami a za to im kráľ Karol Róbert (1308-1342) a jeho syn Ľudovít I. Veľký (1342-1382) udelili mnohé výsady, medzi nimi aj právo vyberať od kupcov vysoké mýta a dane. Mnohí obchodníci na to reagovali tak, že obišli Košice a cestu na sever hľadali cez Moldavu.

V tomto storočí sa v Moldave vybuďoval rozsiahly pivničný systém, ktorý sa využíval na skladovanie tovaru - najmä obilia, ovocia a vína. Rozšírilo sa pestovanie viniča, príprava vlastného vína, hrnčiarstvo a niektoré ďalšie remeslá. Z roku 1317 je zaznamenané, že Moldavu riadila "mestská rada na čele s richtárom". História mesta v 19. storočí silne ovplyvňovala blízkosť Košíc, mesta, ktoré bolo po Budíne druhým najvýznamnejším mestom starého Uhorska. V roku 1868 sa začala železničná doprava do Košíc a v roku 1894 aj do Medzeva. Moldava bola v tých časoch okresným sídlom a sídlil tu aj okresný súd (až do roku 1960). V roku 1901 dostavali budovu školy (dnešná osobitná škola). V meste vyvíjali činnosť dve tlačiarne, kasíno a čitateľský spolok. Rozvoj však narušila prvá svetová vojna. Po vzniku Československa mala Moldava v roku 1920 už 2176 obyvateľov, v rokoch druhej svetovej vojny 2000 obyvateľov. Ďalší rozvoj nastal až po začatí výstavby VSŽ, kedy sa na pravom brehu rieky začala hromadná bytová výstavba. Počet obyvateľov vzrastal a zmenilo sa aj jeho národnostné zloženie. Neskôr boli k Moldave pričlenené susedné obce Mokrance a Budulov, avšak Mokrance sa v roku 1990 opäť odčlenili. Napriek nepriaznivej finančnej situácii sú deväťdesiate roky charakteristické zveľadovaním mesta, opravou komunikácií, rekonštrukciou historického jadra mesta. Zaviedla sa káblová televízia, založili sa nové kultúrne tradície. V starej kováčskej dielni bolo vytvorené mestské múzeum.

Od 13. storočia patrila Moldava do Abovsko-turnianskej stolice, neskôr župy. Obec bola súčasťou okresu Turňa. Od roku 1923 patrila do dnes už neexistujúceho okresu Moldava, ktorý bol v roku 1960 pričlenený k okresu Košice. Z okresu Košice sa v roku 1968 vyčlenil okres Košice-vidiek. V súčasnosti mesto patrí do okresu Košice-okolie Košického samosprávneho kraja. Je členom mikroregionálneho združenia obcí - Združenia miest a obcí Údolia Bodvy so sídlom v Mokranciach.

Historické pamiatky

Budova farského úradu rímskokatolíckej cirkvi - dvojpodlažná budova rímskokatolíckeho farského úradu bola postavená na konci 18. storočia v klasicistickom štýle. Na čelnej strane má medzi oknami výklenok so soškou sv. Jána Nepomuckého, patróna všetkých farností.

Budova farského úradu reformovanej cirkvi - postavená bola v polovici 18. storočia. Na jej priečelí je inštalovaná pamätná tabuľa Máté Laczkó Szepsihu, objaviteľa tokajského samotoku, zvaného asu.

Kaplnka sv. Rócha bola postavená na svahu v severnej časti mesta na počesť sv. Rócha a na pamiatku obetí epidémie cholery, ktorá v meste vypukla v roku 1831. Počas šiestich týždňov zomrelo 212 obyvateľov mesta. Ďalšia epidémia cholery v roku 1872 si vyžiadala 34 obetí. Na pamiatku obetí sa každý rok na deň sv. Rócha slúži odpustná omša.

Szojkova brána - Kópia drevenej brány odhalená v roku 1996. Nachádza sa v parku pri kostole reformovanej cirkvi na Hlavnej ulici pred domom č. 33, kde aj pôvodne stála. Originál sa nachádza na dvore Východoslovenského múzea v Košiciach. Je pamiatkou na rok 1795, kedy mesto opäť, po niekoľkýkrát horelo. Obetou požiaru sa stala päťtisíc zväzková knižnica. Tragédia sa neobišla ani bez ľudských obetí. Okrem kostolov, ktoré zostali bez strechy a roztopili sa aj zvony, sa pred plameňmi uchránila iba táto brána, na ktorú po požiari na pamiatku vyryli nápis v latinčine: "*Plameňom som horela a predsa som nezhorela...*"

Rímskokatolícky kostol - nachádza sa v historickom centre mesta. Dobové dokumenty potvrdzujú, že už pred rokom 1290 stál v Moldave murovaný kostol. Na jeho základoch bol v 15. storočí vybudovaný kostol v gotickom štýle, rovnako ako košický Dóm svätej Alžbety. Kostol je zapísaný do zoznamu národných kultúrnych pamiatok.

Budova mestského úradu - jednoposchodová nárožná budova. Nachádza sa na námestí. Je to bloková stavba so štvorcovým pôdorysom a pochádza zo začiatku 20. storočia (okolo r. 1905). Je pre ňu charakteristický secesný štýl s prvkami historizujúcej architektúry. Korunná rímsa je ukončená nadstaveným falošným druhým poschodím s malou kupolovitou vežičkou. Vo vnútri interiéru sa zachovalo pôvodné empírové dubové schodisko. Od svojho vzniku budova vždy slúžila ako radnica.

Kováčska dielňa - kamenná stavba, nachádza sa na Hlavnej ul. č. 130. Postavená bola okolo r. 1850. V prednej časti sa nachádza autentická kováčska vyhňa s otvoreným ohniskom. Nástrojové vybavenie prezrádza, že jej užívateľ okrem vlastného kováčskeho remesla podkúval aj kone. V zadnej časti domu sa nachádzajú tri miestnosti. V jednej z nich je

predstavený obuvnícky cech, ktorý mal v Moldave dlhú tradíciu. V strede domu sa nachádza kuchyňa s tradičným vybavením a zariadením z konca 19. a začiatku 20. storočia. V zadnej miestnosti sa nachádzajú ukážky nástrojov klobučnickeho, krajčírskoho a medovníkárskoho cechu. Zároveň sa tu vystavujú niektoré archeologické nálezy PhMr. Gustáva Stibrányiho - čestného občana mesta. V malej obrazárni, okrem dobových malieb a fotografií o meste, sa nachádza aj funkčný tkáčsky stav. V zadnej časti objektu je maštal' pre dobytok a uskladnené sú tu zachované poľnohospodárske stroje a náradie.

Pamätná tabuľa Máté Laczkó Szepsiho je kombinovaná drevená a mramorová tabuľa odhalená v roku 1996 sa nachádza na priečelí Farského úradu reformovanej cirkvi (Hlavná č. 47). Máté Laczkó Szepsi (1576-1633) kazateľ, učiteľ historik a básnik bol prvým výrobcom tokajského samotoku - "aszú". Máté Laczkó navštevoval školy najprv v Moldave, neskôr v Sárospataku. Vyučoval na školách v maďarskej obci Olaszliszka a v Košiciach. Študoval vo Wittenborgu a v Hanau. Po návrate domov pôsobil ako kazateľ v obci Erdőbénye (Maďarsko) a dáva sa do služieb Zuzany Lórántffyovej, manželky Juraja Rákócziho. Bol literárne činný ako historik a básnik. Napriek tomu jeho najslávnejším dielom je tokajské samorodé víno, ktorého prípravu objavil a ako prvý tento druh vína ponúkal okolo roku 1631. Stanovil presnú receptúru výroby tokajského "aszú", postup sa používa dodnes.

Socha Máté Laczkó Szepsiho sa nachádza v centre mesta pred budovou Strednej odbornej školy oproti hlavnému námestiu mesta.

Múzeum vín Máté Laczkó Szepsiho je venovaná pamiatke rodáka mesta Laczkó Máté Szepsiho. Nachádza sa pod budovou Mestského kultúrneho strediska v priestoroch dodnes funkčných a zachovalých pivníc, ktoré boli súčasťou rozsiahleho pivničného systému vybudovaného v 14. storočí. Súčasťou pivnice sú 4 m hlboké jamy tzv. sípky, ktoré slúžili na skladovanie obilnín. V jednej časti pivnice sú umiestnené produkty miestnych vinárov a vinárov okolitých obcí a z partnerských miest Moldavy nad Bodvou. Ďalej drevená tabuľa, na ktorej je vyrytá vinná cesta z Tokajskej oblasti na sever cez Košice a Moldavu nad Bodvou. V dolnej časti pivnice je vytvorená galéria obrázkov a informačných tabúl o histórii, vzniku a zániku historických pivníc v Moldave nad Bodvou.

Pamätná tabuľa Márton Csombor Szepsiho sa nachádza v parku pred mestským úradom. Márton Csombor Szepsi (1595-1622) je autorom prvého po maďarsky písaného cestopisu *Europica varietas*. V tomto diele opisuje svoju cestu po Európe v rokoch 1616-1619. Navštívil Poľsko, Dánsko, Holandsko, Anglicko, Francúzsko, Nemecko a Čechy. Kniha vyšla v roku 1620 v Košiciach, keď košický richtár Bocatius na odporúčania Petra Alvincziho zamestnal Csombora ako rektora košickej školy. Csombor neskôr pôsobil vo Vranove nad

Topľou u rodiny Nyáriovcov. Tu pod názvom Dvorná schóla napísal prvé maďarsky písané mravoučné - pedagogické dielo. Stal sa členom akadémie v Štrasburgu. Zomrel mladý ako obeť morovej epidémie. Miesto jeho posledného odpočinku nepoznáme.

Kostol reformovanej cirkvi sa nachádza na námestí v historickom centre. Pochádza z roku 1773 a je postavený v klasicistickom štýle. Veža bola dostavaná v roku 1789 a má dva zvony. Kostol bol rekonštruovaný v rokoch 1876, 1922, 1951 a opäť v rokoch 1997-1999. Zaujímavosťou je prekrásne vyrezávaná kazateľnica.

Socha Béni Egressyho sa nachádza na parkovisku Rímsko-katolíckeho kostola v centre mesta. Béni Egressy (1814-1851) sa narodil v maďarskom meste Sajókazinc (teraz Kazincbarcika). Bol hudobným skladateľom, spisovateľom a hercom. Zhudobnil Vörösmartyho dielo "Szózat". V Moldave pôsobil ako učiteľ rokoch 1830-1831. Ako táborový hudobník Györgya Klapku v Komárne napísal známe hudobné dielo tzv. "Pochod Klapku". Je tvorcom textu opery Ferenc Erkel "Bánk-Bán" a "László Hunyadi".

Pamätná vitrína klobučníkov sa nachádza na stene rodinného domu na Hlavnej ulici č. 78. Klobúk bol po niekoľko stáročí tradičným doplnkom a neodmysliteľnou súčasťou hlavne pánskej módy. Vývoj klobúkov je u nás možné sledovať až do 18. storočia. V Moldave nad Bodvou koncom 19. a začiatkom 20. storočia pôsobilo viac klobučnických majstrov. Dnešní Moldavčania si spomínajú hlavne na také rodiny ako Olajos, Kollár, Csósz, Dittel. Do konca 19. storočia si majstri ešte vlastnoručne pripravovali súkno, z ktorého vyrábali klobúky. Neskôr už pracovali s objednaným materiálom, ktorý si zadovážili z Budapešti (do roku 1918) a neskôr z českého Jičína (20. a 30. roky 20. storočia). Pracovali aj na objednávku a pre svoje menšie sklady. Klobučnicke predajne mohol navštíviť hocikto, ale majstri klobučníci sa pravidelne objavovali aj na tradičných trhoch na okolí (vo Veľkej Ide, v Turni, v Jasove, v Gönci, v Szilasi, v Medzeve, v Štóse, a pod.). Okrem výroby nových klobúkov sa venovali aj oprave starších klobúkov. Zbierky úžitkových nástrojov majstrov klobučnického cechu sú vystavené v Národopisnom múzeu v objekte bývalej kovárskej vyhne na Hlavnej ulici č. 130.

Historické pamiatky v okolí Moldavy nad Bodvou

Na západ

Turňa nad Bodvou ležiaca asi 10 kilometrov západne od Moldavy nad Bodvou.

V obci sa nachádza **opevnený rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie**. Bol postavený v gotickom štýle začiatkom 14. storočia asi na základoch staršieho kostola z 11. storočia. Stavba bola v 15. storočí rozšírená, upravovaná v 18. storočí, obnovená v rokoch 1889 a 1930. Kostol je jednoloďová stavba s nepravidelným pôdorysom so severnou kaplnkou, ktorá bola pôvodným kostolom, slúžiacim za pohrebnú kaplnku rodu Tornayovcov. Zvláštnosťou sú postavy odeté v uhorských odevoch a so štítom. Fresky boli zamaľované bielou farbou a znovuobjavené roku 1880. Tieto fresky objavil slávny maďarský spisovateľ Mór Jókai. V súčasnosti sú fresky v zlom stave. Okolo kostola je obranný kamenný múr so strieľňami. Vnútorne zariadenie kostola pochádza z konca 19. storočia, z čias jeho obnovy. Gotický zvon s nápisom je od majstra Augustína z konca 14. storočia. Pozoruhodné sú dve farebné okná polygonálneho presbytéria, zobrazujúce svätú Alžbetu a svätého Štefana. Kostol je mimoriadne dôležitá pamiatka gotického sakrálneho staviteľstva.

Zrúcaninu Turnianskeho hradu, možno nájsť pri obci Turňa nad Bodvou na vrchole výrazného kopca s pravidelným kužeľovitým tvarom. Na jeho vápencovom svahu rastie vzácna kvetena vrátane významného endemitu rumenica turnianska, ktorý nerastie nikde inde na svete. Hrad postavil šľachtický rod Turnianskych na prelome 13. a 14. storočia. usudzuje sa tak podľa zachovanej hranolovej veže. Tú postavili po tatárskom vpáde na ochranu cesty vedúcej z Gemera na Spiš. Napriek tomu, že jeho opevnenie v 16. storočí posilnili, Turci ho v roku 1652 obsadili. Ruinou sa stal po požiari v roku 1848.

Podľa povesti sa v noci na jeho hradbách zjavuje prízrak hradnej pani, ktorá zo žiarlivosti zabila mladého šľachtica a vinu zvalila na svoju sestru. Turniansky hrad je tiež súčasťou Národnej prírodnej rezervácie Turniansky hradný vrch.

Prístup: - autom k motorestu pod hradom, odtiaľ pešo asi 30 min,

- pešo z obce Turňa nad Bodvou (železničná zastávka) po modrej značke asi 45 minút.

Na sever

Jasov ležiaci 9 kilometrov od Moldavy nad Bodvou

Jasovský kláštor - Veľkolepý kláštorový komplex s kostolom sv. Jána Krstiteľa situovaný v krásnom prírodnom prostredí obce Jasov predstavuje jedno z vrcholných diel baroka na Slovensku. Komplex má pôvod v hlbokom stredoveku a jeho zaujímavosťou je, že má symbolických 365 okien (ako dní v roku), 12 komínov (ako mesiacov v roku) a 4 vchody (ako 4 ročné obdobia). Barokový kostol sv. Jána Krstiteľa vyniká nielen rozmermi, ale tiež bohato zdobeným interiérom, v ktorom sa nachádza sedem oltárov.

Súčasťou kláštora je tiež jedna z najvzácnejších knižníc na Slovensku s približne 80 tisíc zväzkami historických kníh. Rozľahlá baroková záhrada za kláštorovým komplexom patrí medzi slovenské unikáty záhradnej architektúry, nehovoriac o mohutnom sekvojovci mamuťom, ktorý rastie priamo pred kláštorom.

Medzev ležiaci približne 15 kilometrov od Moldavy nad Bodvou.

Múzeum kinematografie rodiny Schusterovej - Medzevské múzeum venované fotografickej a kinematografickej technike vzniklo vďaka iniciatíve bývalého prezidenta Slovenskej republiky Rudolfa Schustera, od mlada nadšeného fanúšika fotografovania a filmovania. Vzácna kolekcia, ktorá sa mu podarila vytvoriť jednak vlastným celoživotným zberom, jednak prostredníctvom darov od prezidentov a monarchov z najrôznejších kútov sveta, obsahuje mnoho ojedinelých historických kúskov. Návštevník tak absolvuje skutočne jedinečnú prechádzku dejinami jedného z najväčších objavov ľudstva, objavu, bez ktorého si veľká väčšina z nás snáď ani nevie predstaviť život.

Hámor v Medzeve - Hámor je historická kováčska dielňa využívajúca ako zdroj energie tečúcu vodu. Takýchto dielní bolo kedysi na Slovensku mnoho, obzvlášť bohatý bol však na ne Nižný Medzev. Medzevskí kováči boli považovaní za najlepších v Uhorsku a svojimi motykami, lopatami, sekerami, kosami či podkovami zásobovali celú krajinu. Jeden unikátny historický medzevský hámor si môžu záujemcovia prehliadnúť i dnes. Ako živú technickú pamiatku ho spravuje a sprístupňuje Slovenské technické múzeum.

Hvezdáreň a planetárium v Medzeve je jedinou inštitúciou svojho druhu v okrese Košice – okolie. Planetárium bolo spustené do prevádzky v auguste 2013 a jeho kapacita je 21 miest. Hvezdáreň však verejnosti slúži už od roku 1997. Činnosť Hvezdárne je zameraná na prednášky, besedy, verejné pozorovania Slnka a nočnej oblohy, na organizovanie záujmovej činnosti detí a mládeže, poskytovanie poradenskej a metodologickej pomoci školám, astronomickým a iným prírodovedným krúžkom, organizáciám i jednotlivcom.

Hámor v Šugovskej doline - Prvá písomná zmienka o osídlení oblasti Medzeva pochádza z r. 1272 vo forme písomnosti o zneužití lesa obyvateľmi baníckej osady. Z roku

1366 sa zachovala listina o povolení výstavby troch vodných kováčskych hámrov. Začiatky týchto zariadení v Medzeve sa spájajú s menom Eliáš Tagnägel. Tento flámsky kováčsky majster v roku 1371 začal stavať v Dolnom Šugove tri hámre s vodnými nádržami. Stal sa skutočným zakladateľom medzevského kováčstva. Medzev sa v podstate preslávil výrobou kovaného náradia, najmä na ručné poľnohospodárske práce. Koncom 19. storočia na potoku Bodva a na jej príľahlých prítokoch pracovalo vyše sto vodných kováčskych hámrov s viac ako dvesto vyhňami. Výrobky medzevských kováčov – lopaty, rýle, motyky, rohačky, ale aj rôzne iné kované náradie boli známe nielen na území Slovenska, ale pre svoju vysokú kvalitu aj v mnohých štátoch sveta. Dodnes možno túto atraktívnu a doslova majstrovskú prácu obdivovať ešte ako ukážku v zachovalom hámri v národnej kultúrnej pamiatke.

Štós ležiaci 24 kilometrov od Moldavy nad Bodvou.

Klimatické Kúpele Štós sa nachádzajú 3 km nad obcou Štós. Kúpele majú viac ako 130 ročnú históriu. Nepriamo vďačia za svoj vznik tradičnému baníctvu a kováčstvu, ktoré už od 14. storočia prekvitalo na hornom toku Bodvy. Remeselná zručnosť kováčov dala roku 1803 podnet na založenie prvej továrne na výrobu nožov v Štóse (SANDRIK). V tomto podniku pracoval ako nožiarsky majster aj istý Róbert Komporday, laický nadšenec a propagátor vodoliečby. Róbert Komporday poznal blahodarné účinky vodoliečby a navrhol vybudovať kúpele. Jeho myšlienka našla pochopenie a na jeho podnet sa v marci 1881 vážení občania vtedajšieho mestečka Štós založili kúpele. So stavbou kúpeľov sa začalo v roku 1882 a už o rok neskôr, v roku 1883 otvorili prvú kúpeľnú sezónu.

Výraznejšie sa o štóskych kúpeľoch začalo hovoriť po roku 1888 za pôsobenia vynikajúceho lekára, kráľovského radcu Dr. Dezidera Czirfusza. Početná klientela Dr. Czirfusa si vyžiadala výstavbu nových objektov. Vyrástla Vila Mária (dnes Vila Bratislava), Vila Hungaria, Vila dr. Czirfusza, Vila Tatra, tanečná dvorana a iné objekty. Podľa švajčiarskej klasifikácie majú kúpele liečivú klímu so stupňom stimulácie 1, s typickými prvkami horského prostredia.

Hlavným indikačným zameraním Štósu je liečba dýchacích ciest. Kúpele na to predurčuje nie len vhodná nadmorská výška okolo 650 m. n. m., množstvo slnečných dní, ale aj lesopark s vyše 200 druhmi vzácnych drevín a kvetov.

V Kúpeľoch Štós bola daná do prevádzky (1963) a využívaná na liečebné účely prvá klasická fínska sauna na území bývalého Československa, ktorá po rekonštrukcii a modernizácii slúži svojmu účelu i dnes.

1.2.3 Organizované podujatia

Súčasťou antropogénnej ponuky sú okrem kultúrno-historických pamiatok aj organizované podujatia, ktoré obohacujú primárnu ponuku cestovného ruchu a prispievajú k zvýšeniu návštevnosti daného územia návštevníkmi, pre ktorých sú podujatia hlavným alebo doplňujúcim motívom ich návštevy územia. Organizované podujatia patria medzi tie produkty cestovného ruchu, pri príprave ktorých je nevyhnutná spolupráca zainteresovaných poskytovateľov služieb.

Význam podujatí je v tom, že:

- a) dlhší čas trvajúce alebo pravidelne opakujúce podujatie sa organizuje predovšetkým na zvýšenie povedomia a ako výzva k prosperite cieľového miesta na dlhší alebo kratší čas;
- b) sa vytvára dobrý imidž;
- c) podujatie prebúdza národnú alebo medzinárodnú pozornosť a tomu zodpovedajúci pozitívny účinok rôzneho druhu;
- d) vhodným umiestnením a načasovaním môžu podujatia prispieť k predĺženiu sezóny.

Aj v meste Moldava nad Bodvou a jeho mestských častiach sa konajú pravidelne kultúrne, športové, náboženské, obchodné, či gastronomické podujatia, ktoré prispievajú k zvýšeniu ich návštevnosti. Tieto organizované podujatia môžu mať miestny, regionálny, národný alebo svetový význam. Väčšina podujatí konajúcich sa na území mesta má miestny alebo regionálny význam. Do kultúrnych podujatí, ktoré sa konajú v rámci mesta zahrňame hudobné, tanečné, divadelné podujatia, ako festivaly, koncerty, divadelné predstavenia a pod. K športovým podujatiam patria športové, pohybové a spoločensko-zábavné aktivity, ktoré majú hromadný charakter a zúčastňujú sa na nich diváci a súťažiaci, t. j. športové súťaže, stretnutia, turnaje, preteky a pod. Do obchodných podujatí, ktoré sa konajú v rámci mesta zahrňame trhy (jarmoky), ktoré sa každoročne opakujú a pripomínajú tradície našich predkov.

Kultúrne podujatia

O kultúrne podujatia, výstavy, atď. v meste sa stará Mestské kultúrne stredisko, ktoré je zriadené ako príspevková organizácia. V jej správe sú nasledovné inštitúcie a objekty:

- Mestská knižnica,
- Infocentrum,
- Múzeum vín Máté Laczkó Szepsiho,
- Etnografické múzeum s kováčskou vyhňou,

- Amfiteáter,
- Kultúrny dom v mestskej časti Budulov.

Okrem uvedených mestských inštitúcií a objektov, kultúrne vyžitie zabezpečujú aj ďalšie inštitúcie s týmto zameraním. Spolu s organizáciami v správe mesta tak zabezpečujú bohatý kultúrny program počas celého roka. Medzi podujatiami je veľa takých, ktorých tradícia je už viac ako 10 ročná.

Na území mesta v rámci cezhraničného projektu sa vybuďovalo nové trhovisko „Trhovisko Encs – Encsi piactér“, na ktorom sa mesačne dvakrát opakujú remeselnícke trhy, ktoré pripomínajú tradície našich predkov.

Zoznam každoročne organizovaných kultúrno-spoločenských podujatí organizovaných mestským kultúrnym strediskom:

- Moldavský festival kultúry a športu
- Deň maďarskej kultúry
- Deň slovenskej kultúry
- Vynášanie Moreny
- Stavanie Mája
- Fazuľový festival
- Deň rodiny
- Festival vín a vinobrania
- Klobásový festival
- Lake fest
- Spoločné zapálenie prvej adventnej sviečky
- Mestský Mikuláš
- Koncert pri príležitosti Dňa študentstva
- Vianočné trhy s kultúrnym programom
- Slávnostné oceňovanie úspešných žiakov a študentov mesta Moldava a iné
- Tvorivé dielne, workshopy a iné.

Mestskou rozpočtovou organizáciou, ktorá organizuje napríklad detské tábory či výlety pre deti a mládež je **Centrum voľného času CVrček** (ďalej len CVČ CVrček). Svojou širokou paletou voľnočasových aktivít prispieva k rozvoju talentu dieťaťa.

Každoročne otvára viac ako 30 záujmových útvarov rôzneho zamerania v rámci pravidelnej činnosti a eviduje v nich v priemere 300 členov. Spomenieme „krúžok“ Bábkové divadlo, Dielnička, Break dance, Mažoretky, Hip hop, Piloxing, Gazdinky, Moderné dievčatá, Grafiti, Flórbal, Gymnastika a iné. V oblasti príležitostných aktivít pripravuje a organizuje ročne okolo 70 podujatí, súťaží, vystúpení, výletov a iných akcií, na ktorých sa zúčastňuje cca 5 000 osôb. K tradičným aktivitám patria „Európsky týždeň mobility“, „Deň úspešných detí“, environmentálne strEtKO, vystúpenia pre rodičov, výlety a súťaže v tvorbe obrázkov na počítači. Ďalšími činnosťami CVČ CVrček sú aktivity podporujúce prevenciu sociálno-patologických javov, nazvané „Dni chameleóna“, "Cvrlíkание" a práca s deťmi a mládežou z rómskeho prostredia, spolupráca s orgánmi štátnej správy v školstve pri uskutočňovaní postupových súťaží „Pekná maďarská reč“ a „Poznaj slovenskú reč“.

V meste pôsobí aj Základná umelecká škola, pod ktorou funguje hudobný, tanečný, výtvarný a literárno-dramatický odbor. Nová doba si vyžaduje aj nové aktivity nie len do vzdelávania ale aj v umeleckej výchove a tak škola vytvára priestor aj pre výučbu nového predmetu „Digitálna fotografia a video“. Škola plní svoje poslanie, organizuje koncerty, literárno-dramatické predstavenia, výstavy, ktoré sú žiadaným príspevkom do kultúrneho života. Okrem toho žiaci školy sú neoddeliteľnou súčasťou mnohých podujatí organizované Mestským kultúrnym strediskom.

Popri MsKS Moldava pôsobia aj ďalšie kultúrne spolky, hlavne spevácke zbory, ktoré vystupujú na rôznych kultúrnych podujatiach nielen v našom meste ale aj v širšom okolí a v zahraničí. Často reprezentujú naše mesto aj na rôznych súťažiach. Sú to nasledovné skupiny: Živena, Vox Columbella, Spevácky zbor Klubu dôchodcov, Zmiešaný zbor Egressy Béniho, Szepsi asszonykórus, Ženská spevácka skupina Búzakalász, Dalárda, rómska skupina Divadlo z chatrče.

Inštitúcie pôsobiace v meste Moldava nad Bodvou, nepatriace pod jej správu a ktoré prispievajú k bohatšiemu kultúrnemu životu v meste

Centrum kultúry Košického kraja je rozpočtovou organizáciou zriadenou 1. januára 2009 so sídlom v Moldave nad Bodvou. Súčasťou organizácie je Hvezdáreň a planetárium v Medzeve a od roku 2015 aj pracovisko v Košiciach. Hlavným poslaním a cieľom činnosti Kultúrneho centra je poskytovanie poradenských, metodických služieb realizátorom kultúrno-osvetovej činnosti v Košickom kraji a organizovanie tvorivých aktivít a festivalov v oblasti tradičnej ľudovej kultúry, vzdelávania, záujmovo umeleckej činnosti a výstavnej činnosti.

Spoločnosť Základná organizácia Maďarského spoločenského a kultúrneho zväzu na Slovensku - Csemadok v Moldave nad Bodvou bola založená 07. júla 1997. Od roku 1980 organizuje spoločensko-kultúrnu akciu Dni Szepsi Csombor Mártona a od roku 1970 celoštátnu spoločensko-kultúrnu akciu Dni Z.Fábryho, Divadelný festival Béniho Egressyho, súťaže v prednese poézie a prózy Mihálya Tompu s cieľom zvýšiť kultúrne povedomie ľudí nášho regiónu a šíriť poznatky o hodnotách, ktoré sú charakteristické pre náš kraj. Vytvára fórum a priestor pre sebarealizáciu regionálnych umelcov, speváckych a tanečných súborov atď. pre každú vekovú a etnickú spoločenskú skupinu nášho regiónu. Dôraz kladie na po maďarsky komunikujúcu mládež, bez rozdielu nato, akú školu navštevujú. Snaží osloviť všetkých obyvateľov nášho regiónu bez ohľadu na vzdelanie, vierovyznanie, vek, národnosť a farbu pleti. Tak prispieť k základom pestrého tzv. národnostného umeleckého a spoločenského života. Svojimi aktivitami chcú dokázať, že kultúra a materinský jazyk s ostatnými jazykmi nás spája a posilňuje. V rámci akcie organizuje vzdelávacie viacjazyčné prednášky, výstavy, cez ktoré tiež sa rozširujú vedomosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách našich minorít.

Športové podujatia

Začiatkom roka 2019 bol založený Mestský športový klub Moldava nad Bodvou ako príspevková organizácia mesta na všeobecný rozvoj športu a na vytvorenie vhodných podmienok na fungovanie a plného rozvoja činnosti športu. V klube zatiaľ funguje jedno odvetvie športu a to futbal, ktorý zastupuje 6 mládežníckych tímov. Mestský športový klub má za cieľ vytvoriť aj ďalšie oddiely, ktoré majú v meste dlhú tradíciu ako napr. volejbal, basketbal atď. a spolupracovať so športovými klubmi pôsobiacimi v meste. Mestský športový klub organizuje počas roka rôzne športové podujatia aj v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom. Na realizáciu zámeru rozvoja športu detí a mládeže, prinavrátíť mestu šport na vysokej úrovni, rozšíriť klub o halové športy a na organizovanie väčších športových súťaží dopomôže zrekonštruovaná Hala K5 a výstavba multifunkčnej športovej haly, taktiež prestavba atletického ihriska pri ZŠ ČSA, vylepšenie vybavenia športového areálu Pod kopcom.

Hodnotnou organizáciou zameranou na šport je ŠK BODVA, ktorá má 6 oddielov a zastrešuje veľkú časť športových aktivít a podujatí v Moldave nad Bodvou. Oficiálne ORŠ vznikol v roku 2010. Oddiel organizuje rôzne športové podujatia ako sú napr.: Futbalová miniliga, volejbalové majstrovstvá pod názvom Gala world cup, cyklistické a bežecké preteky, hokejová liga, splav riekou, bežecké lyžovanie a iné s poslaním uspokojovať záujem a záľuby občanov v oblasti športu, vytvárať podmienky na upevňovanie ich zdravia, zvyšovať telesnú a duševnú zdatnosť a športovú výkonnosť. Neodmysliteľnou súčasťou oddielu sú aj turistické výlety pod názvami Moldavská bagandža. Činnosť oddielu je celoročná. Dnes ma oddiel vyše stovky členov, ktorým ponúka zmysluplnú alternatívu trávenia voľného času zameranú na pobyt v prírode a rovnomerný rozvoj športových zručností.

Okrem tohto športového klubu existujú ďalšie kluby a organizácie, ktoré organizujú športové podujatia s cieľom pritiahnúť ľudí k športovým aktivitám, do prírody či rozvíjať logické myslenie a tým aktívne vytvárajú možnosti pre pestrú škálu športového vyžitia obyvateľov Moldavy.

Športové oddelenia v meste Moldava nad Bodvou:

- Futbalový klub MŠK Moldava nad Bodvou
- Lukostrelecký oddiel ŠK Bodva
- Motošportový oddiel ŠK Bodva
- ŠkodaFanClub Moldava
- Biliardový klub Bilošisti
- Kolieskové korčuľovanie DIESEL INLINE
- Športový klub BODVA, oddiel rekreačného športu
- Volejbalový klub Gala Moldava nad Bodvou
- Hokejbalový oddiel ŠK Bodva – Vidiečan
- ŠK Taekwon-Do & Kickboxing Moldava nad Bodvou

Poslaním **Športového klubu BODVA, oddielu rekreačného športu** je uspokojovať záujem a záľuby občanov v oblasti športu, vytvárať podmienky na upevňovanie ich zdravia, zvyšovať telesnú a duševnú zdatnosť a športovú výkonnosť.

Klub má šesť oddielov, ktoré zastrešujú veľa športových aktivít na území Moldavy a jeho blízkeho okolia a to sú:

Oddiel Rekreačného športu

Oddiel Motoršportu

Šachový oddiel

Lukostrelecký oddiel

Volejbalový oddiel

Biliardový oddiel

Športové aktivity ŠK Bodva:

Horolezecký klub Moldava nad Bodvou patrí pod Slovenský horolezecký spolok JAMES, ktorý združuje všetkých záujemcov o horolezecké aktivity po stenách alebo v teréne a tak spoločne prispievajú k ochrane prírodných hodnôt v oblastiach, kde sa horolezecká činnosť vykonáva.

Prirodzeným záujmom členov spolku je rozvíjať svoje horolezecké aktivity s vedomím vlastnej zodpovednosti za svoju činnosť, osvojiť si metodiku a prísne dbať na bezpečnosť pri týchto aktivitách, dodržiavať športové a etické princípy horolezeckej činnosti a rešpektovať zásady ochrany prírody.

Vykonané aktivity HK:

- lezenie po stene pre deti
- lezenie na skalách, výstupy s ŠK Bodva.

Športové zariadenia a infraštruktúra

Športové zariadenia a základná infraštruktúra v meste Moldava nad Bodvou sú vybudované. K dispozícii sú školské telocvične a multifunkčné ihriská, ale tiež súkromné fitness centrá a vonkajšie areály.

Napriek týmto možnostiam v meste chýbajú priestory a možnosti na konanie športovej činnosti pre nadšencov hore uvedených športových oddelení v meste a kvalitné priestory pre výkon tímových športov na národnej úrovni (napr. volejbal, basketbal, hádzaná). V súčasnosti sa na všetky športové tréningy používajú školské telocvične, resp. športové ihriská v areáloch škôl.

Pre zapojenie sa do národného športového diania je nevyhnutná výstavba multifunkčnej športovej haly, ktorá disponuje kvalitnou podpornou infraštruktúrou.

Pre vybudovanie moderného športového areálu, resp. komplexu ponúka ideálne podmienky tzv. Areál Pod kopcom. Nezastavané územie pri brehu rieky Bodva taktiež skrýva potenciál pre výkon športovej činnosti napr. bežeckej, cyklistickej, korčuliarskej v prírodnom prostredí.

Gastronomické podujatia organizuje Mestské kultúrne stredisko v rámci festivalov, vid' str.20 „*Zoznam každoročne organizovaných podujatí v meste Moldava nad Bodvou*“.

1.2.4 Formy cestovného ruchu

Moldava nad Bodvou sa nachádza na juhovýchodnej časti Slovenska 28 km od Košíc. Cestovný ruch mesta Moldava nad Bodvou má sezónny charakter a práve preto sa hlavný dôraz kladie na letnú sezónu, pre ktorú má mesto väčšie predpoklady na rozvoj cestovného ruchu. Vzhľadom na potenciál, ktorým mesto disponuje, je možné na jeho území rozvíjať mestský a kultúrny, poznávací a religiózny cestovný ruch, letnú turistiku, z časti aj vidiecku turistiku, cykloturistiku, gastroturizmus a ekoturizmus.

Mestský a kultúrny cestovný ruch

V rámci mestského a kultúrneho cestovného ruchu mesto Moldava nad Bodvou disponuje dominujúcou ponukou sakrálnych stavieb (kostoly, kaplnka, synagóga), historických budov a pamiatok (Mestský úrad, Kováčská vyhňa, Múzeum vín Máté Laczkó Szepsiho, Szojková bána, Socha Márton Laczkó Szepsiho, a pod.) a ponukou organizovaných podujatí, festivalov konajúcich sa po celý rok (napr. Moldavský festival hudby a športu, Fazul'ový festival, Festival vín a vinobrania, Deň slovenskej kultúry, Deň maďarskej kultúry, Dni Márton Csombor Szepsiho, Dni Zoltána Fábryho, Divadelný festivál Béni Egressyho, a i.), výstav, divadelných predstavení, a pod.

Hlavne kultúrnymi podujatiami sa dá pritiahnúť veľký počet návštevníkov, ktorí využijú návštevu podujatia tiež na obhliadku iných pamiatok, zaujímavých miest v rámci mesta. Je potrebné, aby pravidelne opakujúce sa podujatia oslovili potenciálnych návštevníkov každý rok niečím novým. Tak isto aj úroveň podujatí a kvalita ponúkaných služieb by nemala zaostávať. Každoročný plán podujatí je potrebné dopĺňať novými podujatiami, ktoré „kráčajú s dobou“ a oslovujú nové segmenty na trhu.

Kultúrny cestovný ruch zvyšuje spoločenskú, kultúrnu a odbornú úroveň ľudí, a preto sa často kombinuje s inými druhmi cestovného ruchu, napr. kúpeľný, rekreačný, zdravotný a kongresový. Práve *kongresový cestovný ruch* predstavuje príležitosť ako zmierniť sezónnosť

v stredu cestovného ruchu. V Moldave nad Bodvou chýbajú ubytovacie zariadenia s lukratívnymi ponukami a službami, ktoré by poskytovali aj možnosť prenajatia kongresových priestorov s príslušným vybavením. Business klientela je typ návštevníka, ktorá je omnoho náročnejšia na rozsah a kvalitu poskytovaných služieb. Na druhej strane je však aj solventnejšia (poznatky hovoria, že výdavky zahraničných návštevníkov sú 2 - 3-krát vyššie ako výdavky ostatných turistov) a dobrá reklama, teda odporúčania kolegom a známym, môžu výrazne prispieť k zvýšeniu návštevnosti mesta.

Preto aj pri tvorbe produktov cestovného ruchu treba venovať pozornosť tomuto typu návštevníkov. Manažérom, ktorí ostávajú v meste počas víkendu (mimo svojich rodín) by sa taktiež mala venovať pozornosť, ponúknuť balíky služieb, ktoré by spestrili ich pobyt v meste (napr. návšteva historickej vinnej pivnice spojená s prehliadkou a ochutnávkou vín a pod.).

Letná turistika

Vzhľadom na to, že Moldava nad Bodvou leží v blízkosti Slovenského krasu, má vhodné podmienky na rozvoj letnej turistiky. Okolité terén je predurčený na nenáročnú letnú pešiu turistiku a cykloturistiku.

Okolie Košíc má výborné podmienky pre cykloturistiku a svojim návštevníkom ponúka množstvo nezabudnuteľných zážitkov. Na svoje si prídu nároční, športovo založení cyklisti na horských bicykloch, ako aj rekreační cykloturisti, či rodiny s deťmi. Cykloturistické trasy využívajú najmä menej frekventované cesty, obľúbené sú trasy vedúce údolím riek, či po lesných asfaltových cestách a chodníkoch. Cykloturistické trasy prirodzene nadväzujú na najvýznamnejšie atrakcie a prírodné krásy regiónu. V regióne sa nachádza niekoľko hlavných cyklomagistrálov. Na území košického kraja sa nachádzajú aj dve cezhraničné cyklotrasy, a to Karpatská cyklistická cesta a Rákócziho cyklotrasa. Blízko Moldavy nad Bodvou sa nachádza cyklomagistrála Slovenský kras, to je úsek Turňa nad Bodvou – Hačava – Zádiel v celkovej dĺžke 25 km. Cyklotrasa vedie popod Turniansky hrad cez atraktívne lokality v okolí Hájskych vodopádov a Zádielskeho kaňonu. Zatiaľ popri Moldave nad Bodvou vedie len jediná cyklistická trasa a to z Paňoviec smerom na Debraď.

Mesto

Moldava nad Bodvou dalo vypracovať štúdie cezhraničnej cyklotrasy „Historická vínná cesta na bicykli“ – časť Slovensko na cyklotrasu / cyklistickú komunikáciu (v súlade s STN 73 61110 alebo ekvivalentného predpisu platného v rámci EÚ) medzi mestami Moldava nad Bodvou a Encs – časť Slovensko a to na úseku Jasov - Debraď- Moldava nad Bodvou – Mokrance - Buzica. Plánovaný termín výstavby bol 04/2011 – 10/2012. Výstavba sa bohužiaľ nezrealizovala. Ak už naplánovaná trasa je vypracovaná, bolo by dobre zrealizovať samostatnú výstavbu získaním finančných prostriedkov od vyšších územných celkov alebo z eurofondov. Okrem tejto trasy by bolo možné vytvoriť atraktívnu, okrúhlu cyklotrasu z Moldavy nad Bodvou, ktorá by spájala prírodné a historické atrakcie okolitých obcí začínajúc v Moldave nad Bodvou a končiacu taktiež v Moldave nad Bodvou s využitím okrem iného aj sieť ciest II. a III. triedy.

Ďalším návrhom by bola krátka cyklotrasa, ktorá by spájala Moldavu nad Bodvou s oddychovým areálom pri rybníku v Budulove v mestskej časti Moldavy nad Bodvou. Keď by bola trasa krátka a viedla by k oddychovej zóne je predpoklad, že by ju využívali aj rodiny s menšími deťmi. Z tohto dôvodu by sme navrhovali túto trasu zrealizovať mimo ciest. Zároveň túto cyklotrasu by mohli používať aj korčuliari na kolieskových korčuliach. Súčasťou

cykloturistických trás sú aj cykloturistické značenia a informačné panely, ktoré by bolo potrebné rozmiestniť na trasách.

Obrázok 2 : Architektonicko dopravná štúdia – Historická vinna cesta na bicykli

Zdroj : www.moldava.sk

Dobré podmienky pre trávenie voľného času pre milovníkov kempovania a rybárov sú hlavne v okolitých obciach, kde sa nachádzajú rybníky napr. v Jasove s možnosťou kempovania, v mestskej časti Moldavy nad Bodvou v Budulove, v Turni nad Bodvou. Rybárstvo ako doplnková forma cestovného ruchu má v okolí Moldavy nad Bodvou vhodné podmienky.

Iný štýl oddychu pri vode sa ponúka v meste Moldava nad Bodvou a v obci Medzev, kde sa nachádzajú kúpaliská. Kúpalisko v Moldave nad Bodvou v minulosti prešlo čiastočnou rekonštrukciou a modernizáciou. Zrekonštruovali sa bazény a ich okolie, hygienické a sociálne zariadenia. Bufet priamo na kúpalisko, ktorý taktiež prešiel obnovou interiérov,

exteriérov ponúka aj studené a teplé jedlá pre návštevníkov kúpaliska. Na spríjemnenie voľného času v areáli boli obnovené športové ihriská na plážový volejbal a futbal, lehátka, slnečníky, nové hracie prvky pre detí, pieskovisko, trampolíny. Napriek rekonštrukcii bazéna, je bazén opäť nefunkčný, ďalšia rekonštrukcia sa nevykonala a tak sa kúpalisko stalo nepoužívateľným.

Nakoľko Moldava nad Bodvou je obklopená s obcami bez možnosti kúpania a má potenciál stať sa strediskom kúpania, bolo by dobre bazén rekonštruovať, ponuky kúpaliska vylepšiť a rozšíriť s novými a atraktívnymi produktmi s cieľom prilákať ľudí a tak zvýšiť návštevnosť kúpaliska a samotného mesta, aby ľudia z mesta a z okolitých obcí nemuseli cestovať na kúpaliská desiatky alebo stovky kilometrov ďaleko z Moldavy nad Bodvou. Bolo by potrebné zamerať sa na vyhrievanie vody v bazénoch a na vybudovanie prvkov s charakterom aquaparku, šmýkačiek, detského ihriska.

Vidiecky cestovný ruch a agroturistika

Vidiecku turistiku chápeme ako súbor rekreačných aktivít resp. aktivít voľného času, ktoré sa viažu na prostredie vidieckeho osídlenia a sú odlišné od civilizačných rekreačných aktivít. Znamená to teda aj istý návrat k prírode. Realizujú sa tu predovšetkým činnosti, ktorými sa bezprostredne zaoštarávajú základné potreby na živobytie.

Agroturistika je chápaná užšie ako vidiecky turizmus. Ako súčasť vidieckeho turizmu zahŕňa špecifické činnosti agropodnikateľov a poľnohospodárskych subjektov podľa miestnych prírodných, historických a hospodárskych podmienok, zameraných na uspokojovanie potrieb návštevníkov.

Moldava nad Bodvou nedisponuje dostatočnou skladbou prírodných alebo kultúrnych atraktivít, ktoré by presahovali regionálny význam a boli by schopné zabezpečiť prílev návštevníkov. Vidiecka turistika dosiaľ absentuje, alebo sa vynára iba v oblastiach napojených aj na iné typy aktivít v cestovnom ruchu. Každopádne, do budúcnosti by sa mala agroturistika stať formou cestovného ruchu, ktorá podporí nárast počtu návštevníkov aj na dlhodobšie pobyty. Za týmto účelom je potrebné navrhnúť a podporiť vznik nových foriem vidieckeho turizmu. Moldava nad Bodvou a okolie v minulosti bol poľnohospodársky región, avšak v súčasnosti je bez dominantného poľnohospodárskeho odvetvia, ktoré by determinovalo typický ráz oblasti a bolo by zároveň atraktívne aj pre cestovný ruch (napr. vinárstvo,). Preto je potrebné vytvoriť nové produkty vidieckeho cestovného ruchu, ktoré by boli typické pre dané územie, napr. aktivity naviazané na v minulosti praktizované vinohradníctvo, zber hrozna, spracovania hrozna a následný predaj produktov.

Nevyhnutnou podmienkou pre vznik a rozvoj vidieckeho turizmu je vôľa a schopnosť podnikateľov takéto služby poskytovať. Vhodné by bolo využiť skúsenosti z Českej republiky a Maďarska (formou cezhraničnej spolupráce), kde je vidiecky turizmus rozšírenejší.

Vinohradníctvo

Laická verejnosť často chápe termíny vinohradníctvo a vinárstvo ako synonymá, avšak tomu tak nie je. Kým pod vinárstvom sa rozumie najmä pivničné hospodárstvo a samotný proces dorábania vína, vinohradníctvo má v stredobode záujmu vinič hroznorodý (*vitis vinifera*) a hrozno ako produkt.

Podpora vinohradníctva v meste a okolí je podmienená rozvojom spolupráce s miestnymi vinármi a s vinármi z okolitých obcí. Oblasť vinohradníctva má tendenciu ponúknuť zaujímavé produkty CR, na ktorých tvorbu má Moldava nad Bodvou a okolie predpoklady – návšteva vínnej pivnice, organizovanie podujatí ako prehliadky a ochutnávky vín, vinobranie, výroba vína.

Okolie Moldavy nad Bodvou je tiež známym a vychyteným miestom pre poľovníkov. Na túto formu cestovného ruchu ponúkajú okolité lesy bohatú ponuku na takmer všetky hlavné druhy poľovnej zvery.

1.3 Analýza sekundárnej ponuky cestovného ruchu

Ak cieľom účasti v cestovnom ruchu je oddych, poznávanie, zdravie, kultúrne a športové vyžitie, spoločenská komunikácia a pod., vo vhodnom prostredí s prírodným a kultúrno-historickým potenciálom primárnej ponuky, potom sekundárna ponuka je prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa, lebo vytvára podmienky pre využívanie primárnej ponuky a prispôsobuje sa jej. Hlavným poslaním sekundárnej ponuky je poskytnúť návštevníkovi cestovného ruchu možnosť využívať voľný čas aktívnou formou a tým prispieť ku komplexnému uspokojeniu jeho potrieb.

1.3.1 Supraštruktúra cestovného ruchu mesta Moldava nad Bodvou

Ubytovacie zariadenia

Ubytovacie a stravovacie zariadenia sa označujú ako supraštruktúra cestovného ruchu. Patria k zásadným podnikom cestovného ruchu. Ubytovacie zariadenia väčšinou poskytujú aj stravovacie služby a doplnkové služby, čo však závisí od kategórie a triedy ubytovacieho zariadenia. Podľa druhu sa ubytovacie zariadenia členia na kategórie, podľa vybavenia, úrovne a rozsahu poskytovaných služieb na triedy. Triedy sa označujú hviezdikami od najnižšej (*) po najvyššiu (*****). Minimálne požiadavky na vybavenie, druh, rozsah poskytovaných služieb v jednotlivých kategóriách a triedach sú uvedené vo Vyhláske MH SR č. 277/2008, ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaradovaní do kategórií a tried.

V meste Moldava nad Bodvou poskytovalo v roku 2021 ubytovacie služby 4 ubytovacích zariadení. Na základe členenia ubytovacích zariadení do kategórií, sú ubytovacie zariadenia poskytujúce ubytovacie služby, rozdelené nasledovne:

Tabuľka 3 : Ubytovacie zariadenia v Moldave nad Bodvou

Kategória	Počet	Názov ubytovacieho zariadenia
Penzión	2	Penzión a reštaurácia Ferdinand, penzión Poľovník
Motel	1	Motel Orgován
Hotel	1	Primma Hotel
Spolu	4	

Zdroj : vlastné spracovanie

Zariadenia spoločného stravovania

Vyhláska MH SR č. 125/1995 Z. z., ktorá upravovala kategorizáciu pohostinských prevádzkarní a klasifikačné znaky na ich zaradovanie do skupín (určovala minimálne požiadavky na vybavenosť zariadenia), bola zrušená a z toho dôvodu sa stravovacie zariadenia prestali rozdeľovať podľa ich vybavenosti.

Tabuľka 4: Počet zariadení spoločného stravovania (ZSS) v Moldave nad Bodvou v 2021

Kategória ZSS	Počet
<i>Rýchle občerstvenie</i>	3
<i>Bar + Bar s herňou</i>	2
<i>Cukráreň</i>	4
<i>Kaviareň</i>	4
<i>Vináreň</i>	0
<i>Piváreň</i>	4
<i>Pizzeria + donáškové služby</i>	5
<i>Čajovňa</i>	0
<i>Reštaurácia</i>	8
Spolu	30

Zdroj : vlastné spracovanie

Problémom pri analýze zariadení spoločného stravovania je skutočnosť, že sa pomerne rýchlo menia (vznikajú, zanikajú) oproti zariadeniam poskytujúcim ubytovacie služby. Dôležité je si uvedomiť, že zákazníci/návštevníci regiónu cestovného ruchu sú z roka na rok náročnejší a požadujú kvalitné služby. Trendom za posledné roky je „zážitková gastronómia“, ktorá vychádza z poznania, že zákazník sa nechce „len“ najesť, ale sa aj zabaviť. Zákazník potrebuje niečo, o čom môže viesť rozhovor. A to isté platí aj v podmienkach regiónu cestovného ruchu. Ďalším výrazným trendom posledných rokov je návrat k tradíciám, aj v oblasti gastronómie - tradičná regionálna gastronómia (ponuka regionálnych jedál s využitím miestnych surovín), ktorá je možno finančne náročnejšia, ale podpora domácich podnikateľov, remeselníkov a pod. vedie opäť k rozvoju cestovného ruchu ako takému.

1.3.2 Infraštruktúra cestovného ruchu mesta Moldava nad Bodvou

Do infraštruktúry cestovného ruchu zaraďujeme cestovné kancelárie a agentúry, turistické informačné kancelárie, kongresové centrá, herne, kasína, zmenárne a pod. V meste Moldava nad Bodvou fungujú 2 cestovné kancelárie, agentúra ponúkajúce produkty CR. V meste vykonáva informačnú činnosť Turistické informačné centrum - Infocentrum (zriadené Mestom Moldava nad Bodvou), spadajúce z hľadiska organizačnej štruktúry pod Mestské kultúrne stredisko v Moldave nad Bodvou. V agentúre pracujú dve zamestnankyne. TIC nespravuje momentálne vlastnú webovú stránku, ktorú by napĺňali potrebnými informáciami z mesta a regiónu, a ktorá podľa predpokladov v značnej miere by prispievala k rozvoju cestovného ruchu a ovplyvňovala i zvyšovala návštevnosti a počtu prenocovaní v meste.

Ponúkané služby turistického informačného centra v Moldave na Bodvou:

Obchod

- Predaj náučno-propagačného materiálu (mapy, maľovaná mapa mesta, turistický sprievodca, turistické známky Wander card, brožúra o meste, knihy, pohľadnice,..)
- Predaj suvenírov (magnetky, drevené turistické známky, pohľadnice)
- Predaj vstupeniek na vybrané kultúrne podujatia

Služby

- Kopírovacie služby (možnosť tlačenia z vlastného USB, CD, internet)
- Internetové služby
- Scanovanie
- Laminovanie
- Hrebeňové viazanie dokumentov

Poskytovanie informácií o

- podnikoch, firmách, inštitúciách v meste Moldava nad Bodvou
- službách
- kultúrnych podujatiach
- športe, oddychu a zábave
- možnostiach ubytovania a stravovania
- pobytových programoch/ typy na trávenie voľného času v regióne
- mestských oznamoch

Ponuka propagačných materiálov (zdarma)

Propagačný materiál o meste v dvoch jazykových mutáciách, občasník mesta Moldavská Varietas v dvoch jazykových mutáciách, propagačný materiál o Slovensku v viacerých jazykových mutáciách, Top podujatie v košickom regióne, materiály o Košickom kraji, propagačný materiál o ubytovacích zariadeniach a wellness a kúpeľoch (ktoré prinesú podnikateľské subjekty), cyklomapa Košice a okolie, Automapy.

Do infraštruktúry cestovného ruchu zaraďujeme tiež kongresové sály a kongresové centrá. Žiaľ mesto Moldava nad Bodvou nedisponuje s budovami s miestnosťami a sálami, ktoré by umožnili rozvíjať kongresový (nad 300 ľudí - kongres), resp. konferenčný cestovný ruch (do 300 ľudí - konferencia). Kongresové sály do 100 ľudí sú v ponuke ubytovacích zariadení ako Penzión Poľovník a Primma Hotel. Kongresový cestovný ruch je náročný na komplexnú vybavenosť. Vzhľadom na to, že v Moldave nad Bodvou a okolí nie je významné zastúpenie priemyslu, predpoklady úplného využívania konferenčných či kongresových priestorov v Moldave nad Bodvou závisí od dobrého marketingu, doplnkových služieb, produktov CR a dostatočnej propagácie. Veľkou výhodou tejto infraštruktúry cestovného ruchu je, že obchodná klientela je v cestovnom ruchu veľmi dôležitá. Má vyššie nároky na kvalitu poskytovaných služieb a je náročnejšia aj v oblasti doplnkových služieb,

ale treba si uvedomiť, že je aj solventnejšia ako bežní návštevníci a ústna reklama (odporúčania) svojim kolegom a známym majú väčší vplyv ako reklama.

1.3.3 Všeobecná infraštruktúra mesta Moldavy nad Bodvou

V rámci sekundárnej ponuky vystupuje aj všeobecná infraštruktúra, ktorá je z hľadiska rozvoja cestovného ruchu veľmi dôležitá. Ide o miestnu infraštruktúru (obchodné domy, športové potreby, predajne spomienkových predmetov, kaderníctvo a pod.), dopravnú infraštruktúru (taxi-služba, autoservis, auto umyváreň, čerpacia stanica PHM, odťahová služba, pneuservis, požičovňa áut, parkovisko, parkovacia plocha), zdravotnícku infraštruktúru (nemocnica, poliklinika, obvodné zdravotné stredisko, lekáreň), políciu a záchrannú službu (štátna a obecná polícia, cudzinecká polícia, cestný záchranný systém), ostatnú infraštruktúru (pošta, telekomunikácie, banka, bankomat, poisťovňa), športovo-rekreačné zariadenia a aktivity (ihrisko, kúpalisko, krytá plaváreň a bazén, sauna, fitnesscentrum, zimný štadión, lyžiarsky vlek, požičovňa športového náradia, opravovňa športového náradia, lyžiarka škola, zjazdová trať, turistický chodník, cykloturistická trasa, poľovníctvo, rybolov, jazda na koni) a dopravné zariadenia (miestna hromadná doprava, autobusová doprava, železničná doprava, letecká doprava, vodná doprava). Všetky spomenuté zariadenia sú nevyhnutné z hľadiska komplexnosti uspokojovania potrieb návštevníkov cestovného ruchu, pri rešpektovaní kritérií ochrany prírodného a kultúrneho potenciálu (primárnej ponuky cestovného ruchu).

Všeobecná infraštruktúra v meste Moldava nad Bodvou je zahrnutá v dostatočnom počte. V meste sa nachádza väčší počet obchodov rôzneho sortimentu, firma s taxi-službou, autoservisov, čerpace stanice PHM, firmy s pneuservisom. Parkoviská v centre mesta nie sú v dostatočnom počte a kapacite. V meste sa nachádza stanica hasičskej služby, poliklinika, stanica záchranej zdravotnej služby a svoje služby poskytujú aj lekárne. Mesto má zriadenú okrem štátnej polície aj obecnú (mestskú) políciu. Svoje služby poskytujú telekomunikácie, pošty, banky, poisťovne.

Do všeobecnej infraštruktúry, ktorá podporuje športový cestovný ruch zaraďujeme športovo-rekreačné zariadenia a aktivity. Tie sa rozdeľujú na základe toho či podporujú letné, alebo zimné športy, resp. na celoročné aktivity. V Moldave nad Bodvou sa vyskytujú zariadenia podporujúce letné a celoročné športy. Nakoľko Moldava nad Bodvou neleží vo vysoko horskej oblasti, jediný možný spôsob podporovania zimného športu je výstavba zimného štadióna, ktorý by mal predpoklady na úplné využívanie, alebo výstavba umelej ale

zároveň aj celoročnej lyžiarskej zjazdovky pri Športovom areál pod kopcom. V roku 2019 v meste Moldava nad Bodvou bol založený Mestský športový klub ako príspevková organizácia mesta, ktorá na základe záujmov a potrieb občanov napomáha rozvoju telesnej kultúry a športu v meste. Pod jej správu spadá zrekonštruovaná Hala K5, Športový areál Pod kopcom, výstavba multifunkčnej športovej haly a atletického štadióna.

Možnosti rôznych ihriskových športových aktivitách okrem futbalu, volejbalu a basketbalu v Moldave nad Bodvou je dosť obmedzená a to kvôli nedostatku ihrísk. Chýbajú tenisové a badmintonové kurty a možnosťou ich zakrytia v zime, squashové ihrisko, ihrisko pre online hokej, minifutbal, nohejbal, ihrisko pre detský tenis, badminton, streetbal a tréningové tenisové steny, workout ihriská, ihrisko pre skateboardistov, strelnica pre lukostrelcov. Taktiež chýbajú trasy pre korčuliarov na kolieskových korčuliach, bežcov a v neposlednom rade plaváreň a ľadové ihrisko pre záujemcov korčuľovania na ľadovej ploche.

Ďalej v meste chýba wellness centrum so saunami, vírivou vaňou, ochladzovacím bazénom, zážitkovou sprchou, masážou.

Do športovo-rekreačných aktivít zaraďujeme tiež cyklistiku. Cez mesto Moldava nad Bodvou neprechádza žiadna cyklistická trasa, ktorá by spájala Moldavu nad Bodvou s regiónom, a turisticky atraktívnymi miestami okolitých obcí aj takýmto spôsobom. Práve z tohto dôvodu by sa odporúčalo zrealizovať vyššie spomínanú cezhraničnú cyklistickú trasu pod názvom „Historická vínná cesta na bicykli“.

Trasa by spájala Moldavu nad Bodvou s Erdőbénye (HU) ako symbolická cesta života nášho rodáka, vynálezcu šľachetného vína Tokajského aszú Máté Laczkó Szepsího, ktorý žil a pôsobil v Erdőbénye ako dvorný reformovaný kazateľ rodiny Lórántffyovcov.

Predstavená cyklotrasa by mala cca 37 km.

Možnosti rybolovu a poľovníctva boli priblížené v predchádzajúcej kapitole. Vodné turistické trasy sa priamo v meste nenachádzajú, ale v okolitých obciach môžu návštevníci využiť aj túto možnosť trávenia voľného času.

Do všeobecnej infraštruktúry zaraďujeme aj dopravnú sieť. Mesto Moldava nad Bodvou je napojené na medzinárodnú cestu E571 smerom na Rožňavu. Najbližšie letisko je v Košiciach, ktoré je od mesta Moldava nad Bodvou vzdialené 25 km dostupné za 30 minút prostredníctvom dopravného koridoru E-571. Dostupnosť k najdôležitejším mestám pre obyvateľov mesta je prostredníctvom cestnej siete nasledovná:

1. Moldava nad Bodvou – Košice 28 km dlhá trasa s časovou dostupnosťou 25min.
2. Moldava nad Bodvou – Rožňava 40 km dlhá trasa s časovou dostupnosťou 45min.

Mesto Moldava nad Bodvou leží na hlavnom železničnom ťahu južného Slovenska Bratislava - Nové Zámky - Zvolen - Filákov - Košice a na vedľajšej železničnej trase Moldava – Hatiny – Jasov - Medzev . Územím mesta prechádza hlavná železničná jednokolaťová trať.

Z hľadiska cestovného ruchu má dopravné prepojenie veľký význam. Návštevníci cestovného ruchu môžu totiž navštíviť cieľové miesto jedine vtedy, ak do neho smeruje dobrá infraštruktúra a napojenie na hlavné trasy.

1.4 Súhrnná SWOT analýza cestovného ruchu

SWOT analýza poskytuje celkový pohľad na situáciu riešeného územia – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by využili najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká.

S – silné stránky	W – slabé stránky
<p><u>Vo všeobecnosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výhodná poloha – blízkosť druhého najväčšieho mesta v SR; -Moldava ako východiskový bod pre výlety do okolia - dvojjazyčnosť obyvateľov <p><u>Turistika:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rôznorodý, členitý a turisticky atraktívny terén a krajinný reliéf - jaskyňa s archeologickými náleziskami potvrdzujúce vpád tatárov /1241-1241/ - vhodné podmienky na letnú rekreáciu /turistika – pešia, cyklo/ - vhodné podmienky na krátkodobú rekreáciu <p><u>Pamätihodnosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výskyt sakrálnych stavieb – kostoly, kaplnka, synagóga 	<p><u>Vo všeobecnosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nízka návštevnosť mesta - väčšia ponuka kultúrnych a historických pamiatok sa nachádza v neďalekých Košiciach - nízka príjmová úroveň obyvateľstva - množstvo neprispôsobivých obyvateľov bývajúcich a pochybujúcich sa v centre mesta - nedostatočná podpora CR zo strany sektoru - slabá podpora od vyšších územných celkov - získanie fondov len cez projekty <p><u>Turistika:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - neoznačená kancelária informačnou tabuľou - prevláda jednodňový turizmus

<ul style="list-style-type: none"> - výskyt historických pamiatok /Szojkova brána, ohradenie mesta/ - významné osobnosti narodené alebo pôsobiace v meste /Máté Laczkó, Márton Csombor, Béni Egressy/ - zachovalé pôvodné remeslá v Etnografickom múzeu - podpora návštevnosti Kováčskej vyhne pomocou bezplatnej mobilnej aplikácie Košice región <p><u>Kultúra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - opakujúce sa podujatia a festivaly, ktoré majú aj niekoľkoročnú tradíciu <p><u>Šport:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - existencia Aréna šport centra <p><u>Sekundárne ponuky:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rôznorodá ponuka /ubytovacie a stravovacie zariadenia/ <p><u>Dostupnosť:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrá dopravná dostupnosť (oblasťou prechádza hlavná cesta E 571 a hlavná železničná trať Bratislava – Košice - častá a dobrá autobusová a vlaková doprava do KE <p><u>Iné:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráca Infocentra s WanderBook formou turistických vizitiek 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné doplnkové služby pre návštevníkov - chýbajúce komplexné produkty cestovného ruchu v meste pre rôzne cieľové skupiny návštevníkov - nedostatok doplnkových služieb, ktoré by zmiernili sezónnosť - obmedzené podmienky a infraštruktúra pre zimnú turistickú sezónu - žiadne možnosti pre zimnú rekreáciu - nedostatočná ponuka služieb voľného času v meste pre návštevníkov s dôrazom na zážitok (vrátane zábavných služieb) - absencia kongresového, rekreačného, agroturistického a turistického (pešia, cyklo) produktu CR - celkovo žiadna vybudovaná trasa alebo chodník pre pešiu a cykloturistiku - chýbajúce informačné tabule o meste a náučné tabule turistických bodov <p><u>Pamätihodnosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chýbajúce propagačné materiály pamiatok a pamätihodnosti mesta - chýbajúce informačné tabule pri pamiatkach pre obyvateľov a návštevníkov mesta - slabá starostlivosť a údržba Kováčskej vyhne - priestor pre vytvorenie mestského múzea a mestskej galérie <p><u>Kultúra:</u></p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná propagácia existujúcich podujatí v médiách a blízkom okolí a na cestných komunikáciách (billboardy, atď.) - slabý marketing pre podujatia v meste - chýbajúce pravidelne sa opakujúce klubové aktivity pre rôzne vekové skupiny a záujmy - chýbajúca aktivita pre uchovávanie tradícií <p><u>Šport:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - chýbajúce navigačné tabule na miesta s možnosťou športovania - nedostatočná propagácia miest, možností a rôznorodosť športových aktivít - chýba organizovanie športových alebo pohybovo –športové aktivít nie len pre mladšiu vekovú kategóriu ale aj pre seniorov (joga, kolky, cvičenie pre seniorov aj s fyzioterapeutským charakterom, pravidelná preprava mestským autobusom do plavárne, atď.) - nedostatočná propagácia športových klubov pre rôzne športy, - nedostatok divácky atraktívnych možností pre obyvateľov a návštevníkov <p><u>Sekundárne ponuky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nelukratívna ponuka služieb pre návštevníkov zo strany reštaurácií a ubytovacích zariadení <p><u>Iné:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - absencia webového portálu Infocentra - chýbajúca anglická resp. nemecká mutácia brožúry o Moldave nad Bodvou
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - chýbajúce propagačné materiály o meste – reprezentačná kniha, letáky, atď. vo viacerých jazykových mutáciách - chýbajúce suveníry na predaj - žiadna prezentácia atraktivít a pamätihodnosti na cestných komunikáciách - žiadna finančná podpora pre rozvoj CR - slabý marketing.
O - príležitostí	T – ohrozenia
<p><u>Vo všeobecnosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj a využívanie spolupráce s partnerskými mestami na účely rozvoja cestovného ruchu - rozvoj spolupráce s podnikateľským sektorom a iniciovanie aktivizácie neziskového sektoru pre potreby rozvoja cestovného ruchu - vybudovanie kongresovej multifunkčnej haly <p><u>Turistika:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - napojenie produktov CR na regionálnu ponuku - vzrastajúci záujem o zážitkový CR /využitie archeológ. nálezísk v Moldavskej jaskyni/ - vytvorenie nových atraktívnych produktov CR ako napr. - možnosť čiastočného sprístupnenie Moldavskej jaskyne - realizácia múzea archeologických nálezov z Moldavskej jaskyne, histórie mesta - vytvorenie podujatí a produktov pre CR založených na miestnych tradíciách a zvykoch v spolupráci s lektormi a remeselníkmi tradičných remesiel Moldavy – remeselnícke kurzy, ukážka remesiel, atď. - realizácia chodníka „Cesta Tatárov“ pozdĺž kopca, historického parku Údolia Bodvy, oddychového 	<p><u>Vo všeobecnosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - silná konkurencia na trhu CR - možné zhoršenie prírodného, resp. životného prostredia - napriek pokroku nie vždy dostatočná znalosť cudzích jazykov obyvateľstva - postoj obyvateľstva a mestského poslaneckého zboru k CR - starnutie populácie - zlý vývoj ekonomickej úrovne regiónu (málo pracovných miest, veľká migrácia občanov za pracovnými miestami) - Covid pandémie <p><u>Turistika:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nezáujem o turistiku - nedobudovanie turistickej infraštruktúry - znížený dopyt po historických, prírodných a kultúrnych pamiatkach - stále vysoký podiel jednodňových a tranzitných návštevníkov, nízky podiel pobytových turistov

<p>parku s labyrintom zo živého plotu,</p> <p><u>Pamätihodnosti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - využívanie histórie mesta na tvorbu produktov CR - rekonštrukcia kultúrnych pamiatok – synagógy, kovárskej vyhne, - v roku 2022 zhotovenie sochy Szepci Csombor Mártona na 400. výročie jeho úmrtia <p><u>Kultúra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zriadenie Siene cechov Moldavských remesiel - využitie histórie regiónu a okolitých obcí pre tvorbu nového produktu CR – Park histórie <p><u>Šport:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj cyklistickej infraštruktúry - v blízkej budúcnosti napojenie na kostrovú sieť cykloturistickej trasy Košického samosprávneho kraja - dobudovanie športovo-rekreačných zariadení - výstavba nového multifunkčného športového štadiónu s možnosťou usporiadania aj kultúrnych podujatí (koncerty, atď.) - prestavba školského športového ihriska na atletické ihrisko - realizácia celoročnej lyžiarskej zjazdovky pre deti, začiatočníkov a boardistov pri športovom areáli pod kopcom, <p><u>Iné:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie webového portálu Informačného centra - využitie IKT pre on-line komunikáciu a distribúciu produktu CR, prepojenie na sociálne siete - možnosť propagácie mesta prostredníctvom internetovej stránky partnerských miest 	<ul style="list-style-type: none"> - jednostranné zameranie regiónu na CR prevažne v letnom období <p><u>Kultúra:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - generačný problém úpadku ľudových remesiel a tradícií - nezáujem mladšej generácie o kultúru <p><u>Šport:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatok športovo – rekreačných zariadení v budúcnosti - nezáujem mladšej generácie o športové vyžitie <p><u>Sekundárne ponuky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná spolupráca - nevyužitie ubytovacích zariadení <p><u>Iné:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nárast kriminality a iných patologických javov v území - prírodný potenciál priľahlých obcí – odlákanie návštevníkov/Hájske vodopády, Jasovská jaskyňa, Zádielska tiesňava, rastlinný kostol v Debradi/
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - využitie histórie regiónu pre tvorbu produktov kultúrno-poznávacieho CR - rozvoj vidieckeho CR a agroturistiky 	
---	--

Záver SWOT analýzy

V súčasnom konkurenčnom prostredí sa v oblasti cestovného ruchu vyskytuje veľa príležitostí. Mesto Moldava nad Bodvou je východiskovým bodom za prírodnými a kultúrnymi krásami okolia, vďaka tomu má výhodnú polohu avšak ponuka mesta návštevníkov zaujme len na pár hodín, prípadne pol dňa. SWOT analýzou sa zistilo, že cestovný ruch pre mesto Moldava nad Bodvou má viac slabých stránok ako silných, ale naopak viac príležitostí ako ohrození. Cestovný ruch mesta by sa teda mal zameriavať na:

- uspokojovanie požiadaviek turistov, ktorých okrem histórie mesta, kultúrnych pamiatok a zážitkov zaujímajú aj okolité obce
- nadviazanie spolupráce s príslušnými obcami.

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Na základe výsledkov zo súhrnnej SWOT analýzy mesta Moldava nad Bodvou je potrebné vymedziť víziu a ciele mesta, ktoré majú odpovedať na otázku „Kam sa chce mesto dostať?“. Mesto Moldava nad Bodvou disponuje celkom zaujímavým prírodným a kultúrnohistorickým potenciálom, ktorý však v dostatočnej miere nevyužíva. Súčasná doba predurčuje uplatnenie sa na trhu cestovného ruchu takým cieľovým miestam, ktoré majú zaujímavú ponuku CR, kvalitné služby, ktoré dokážu návštevníka pritiahnúť a udržať ho v cieľovom mieste. Pre oblasť cestovného ruchu je dôležitá spolupráca - spolupráca verejného a súkromného sektora ako i spolupráca okolitých obcí a poskytovateľov služieb, čím sa zlepšuje ponuka pre potenciálneho návštevníka.

Vízia mesta predstavuje strategické ciele, ktoré sa majú z dlhodobého hľadiska dosiahnuť. Každý zo strategických cieľov obsahuje súbor opatrení, ktoré sú rozanalyzované na aktivity potrebné na dosiahnutie opatrenia, časový horizont realizácie, realizátorov ako i zdroje financovania. Pri určení strategických cieľov použijeme metódu SMART.

2.1. Vízia a strategické ciele

2.1.1. Vízia

S využitím potenciálu mesta Moldava nad Bodvou a regiónu:

1. vybudovanie atrakcií, ktoré budú mať zážitkový charakter a nie len historicko - poznávací
2. stať sa jedným z popredne navštevovaných kultúrno a turisticky atraktívnych miest v regióne, byť východiskovým bodom aj pre tých návštevníkov ktorých zaujíma údolie
3. byť pyšným domovom pre domácich obyvateľov, pre ktorých budeme vytvárať dostatok príležitostí na kultúrno aj športové vyžitie
4. zvýšenie počet cyklistov a turistov v meste, cyklotrasy k prepájaniu okolitých obcí
5. naviazať dlhodobú spoluprácu s okolitými obcami, regiónom, a súkromným sektorom pomocou ktorej zvýšime nie len náš CR, ale aj CR celého regiónu.

Cestovný ruch je potrebné postaviť na kvalitnom prírodnom prostredí, polohe územia a množstve kultúrno-historických pamiatok. V oblasti produktov cestovného ruchu je potrebné vytvoriť nové atraktívne produkty a viac variantnú kombinovanú ponuku (prírodno-historicko-zážitkovo-poznávacích produktov), čo umožní osloviť rôzne cieľové skupiny

návštevníkov, predĺži dobu ich pobytu a zvýši pravdepodobnosť ich opätovného návratu. Mesto Moldava nad Bodvou disponuje celkom zaujímavým prírodným a kultúrohistorickým potenciálom, ktorý však v dostatočnej miere nevyužíva. Súčasná doba predurčuje uplatnenie sa na trhu cestovného ruchu takým cieľovým miestam, ktoré majú zaujímavú ponuku CR, kvalitné služby, ktoré dokážu návštevníka pritiahnúť a udržať ho v cieľovom mieste. Pre oblasť cestovného ruchu je dôležitá spolupráca - spolupráca verejného a súkromného sektora ako i spolupráca okolitých obcí a poskytovateľov služieb, čím sa zlepšuje ponuka pre potenciálneho návštevníka.

Nakoľko návštevnosť mesta závisí od produktov a atrakcií lákajúcich do mesta návštevníkov, dôraz by sa mal klásť na vytvorenie nových produktov a atrakcií, ktorých základy už mesto má, len nie sú vybudované ako produkty cestovného ruchu a tak z hľadiska cestovného ruchu nie sú používania schopné, atraktívne, zaujímavé a známe.

Na základe zistených nedostatkov v analytickej časti navrhujeme nasledovné riešenia na dosiahnutie stanovených cieľov.

2.1.2 Strategické ciele

Pri strategických cieľoch použijeme metódu SMART (špecifické, merateľné, akčne orientovaný, relevantné, časovo merateľné.)

Strategický cieľ č. 1: vybudovanie takých atrakcií na základe histórie mesta, ktoré budú mať zážitkový charakter a nie len historicko-poznávací, keďže mladšie generácie hľadajú skôr zážitky ako poznávacie produkty. CR sa odvíja hlavne od atrakcií, ktoré ponúka mesto, tým pádom je to dôležitá súčasť, ktorá ovplyvňuje návštevnosť. Mesto má základy na vybudovanie viacerých zážitkových produktov, ktoré by boli spojené čiastočne s históriou.

S: Vybudovanie zážitkových atrakcií ako napríklad:

- realizácia sprístupnenia moldavskej jaskyne, realizácia labyrintu zo živého plota, vypracovanie 3D makety labyrintu pivničného systému pod mestom a umiestniť ju v centre mesta, sklenený chodník nad časti pivničného systému pod centrom mesta – realizácia týchto produktov by umožnila zaviesť Moldavu do CR ako „Mesto labyrintov“.

- vyhlídkový chodník nazvaný - cesta Tatárov

(zo serpentíny vybudovať časť Cesty Tatárov nadväzujúc na históriu mesta. Vznikol by vysvietený chodník imitujúci oheň po svah kopca od vrchu serpentíny k jaskyni s možnosťou pokračovania pozdĺž kopca smerom na Jasov k športovému areálu pod kopcom ako vysvietený vyhlídkový chodník s malými oddychovými zónami)

- park dejín údolia Bodvy a Moldavy,

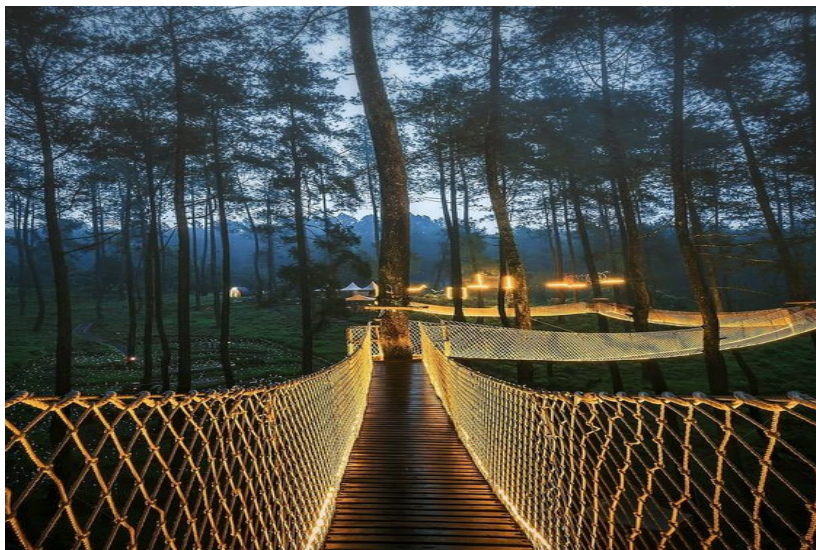
(v parku centra mesta by sa umiestnila nadrozmerná kniha popisujúca históriu mesta Moldavy a každá lavička v parku by reprezentovala históriu okolitých obcí Údolia Bodvy a tak by vznikla lavička Budulov, Janík, Peder, Turňa, Háj Jasov, Medzev, Debraď, Mokrance atď.)

- obnova kúpaliska.

M: do roku 2027 budú vytvorené aspoň 3 zážitkové atrakcie v Moldave

A: vypracovanie a realizácia projektov ktoré majú zážitkový charakter, spojenie so subjektmi, ktoré by pre nás dokázali vybudovať vyššie uvedené produkty, získanie financií na vyššie uvedené produkty, vytvoriť marketing pre tieto produkty

R: zvýšením zážitkových atrakcií v meste prilákame aj mladšie generácie, naše mesto nebude už len čisto historicky orientované ale návštevníci v ňom si nájdu aj zábavu a príjemné trávenie voľného času, propagáciou zážitkových miest v našom meste sa zvýši podvedomie o našom meste – priestor na vytvorenie dokonalých fotiek, ktoré by sme poskytli pomocou produktu „cesta Tatárov“ by nalákala viacero mladých generácií

„cesta Tatárov“

T: do roku 2024 sa spustia projekty produktov zážitkového charakteru, a v roku 2027 budú vybudované a realizované

Strategický cieľ č. 2: stať sa jedným z popredne navštevovaných kultúrno a turisticky atraktívnych miest v regióne, byť východiskovým bodom aj pre tých návštevníkov ktorých zaujíma údolie Bodvy.

S: návštevníci si budú vyberať Moldavu ako poprednú voľbu pri návšteve regiónu

M: návštevnosť mesta sa zvýši o 30%, čo sa bude kontrolovať pomocou sekundárnych ponúk a taktiež podľa prejaveneho záujmu o pamätihodnosti, zážitkové a športové atrakcie prilákajúce viacero návštevníkov z rôznych obcí prípadne krajov

A: zvýšenie marketingu mesta, väčšia propagácia v regióne, poukázanie výhod návštevy mesta, umiestnenie informačných máp mesta na najfrekventovanejších bodoch v meste, umiestnenie náučných tabúl a tabúl turistických máp pri turistických bodoch, vypracovanie projektov a stratégie na rekonštrukciu pamiatok –Kováčska vyhňa, vypracovanie projektu na sprístupnenie Moldavskej jaskyne a nových projektov ako napr. na realizáciu cesty Tatárov, na labyrint zo živého plotu, na celoročnú lyžiarsku zjazdovku atď., ktoré zatriktívnia mesto a pre návštevníkov budú mať väčší zážitkový charakter, vypracovanie kombinovanej ponuky CR s ponukami s využitím novovytvorenej multifunkčnej remeselníckej dielne.

- vypracovanie projektu na vyhotovenie sochy Szepsi Csombor Mártona v roku 2022 na pamiatku jeho 400.výročia úmrtia, a na preklad jeho diela s názvom Europica varietas do slovenského jazyka

- vytvorenie fondu „Fond na podporu nášho dedičstva“ z rozpočtu mesta a z grantov od podnikateľskej a súkromnej sféry na údržbu, rekonštrukciu pamätihodnosti v meste, na zaobstaranie zbierkových predmetov, na publikácie, atď.

R: pomocou vyššej návštevnosti mesta sa zvýši povedomie o našom meste, tým pádom to môže prilákať viacerých návštevníkov, ak budeme atraktívny pre návštevníkov môžeme dosiahnuť ich opakované navštevovanie nášho mesta

T: je to dlhodobý cieľ výsledky sa budú merať priebežne každý rok aby sme dostali reálny obraz ako rýchlo dokážeme plniť naše ciele.

Strategický cieľ č. 3 : byť pyšným domovom pre domácich obyvateľov, pre ktorých budeme vytvárať dostatok príležitostí na kultúrno-spoločenské aj športové vyžitie

S: vytvoriť viac príležitostí na kultúrne a športové vyžitie, ako festivaly, koncerty, športové súťaže a rôznorodé klubové činnosti, navýšiť návštevnosť a povedomie u obyvateľov o týchto príležitostiach

M: mesačne aspoň 2-3 väčšie športové alebo kultúrne podujatia v meste, ktorých návštevnosť bude aspoň 800 až 2000 obyvateľov, vytvoriť aspoň 2-3 nové športové oddiely a 3-5 kultúrno-spoločenské kluby

A: dotazníky pre obyvateľov čo by radi videli v meste v rámci festivalov, akých športových podujatí by sa radi zúčastnili, do akých kultúrno – spoločenských klubov, stretnutí

by radi chodili. Vytvorenie týchto podujatí, oslovenie viacero generácií ohľadom ich záujmov a na základe tohto vytvárať podujatia a organizácie

R: ak naši obyvatelia budú mať dostatok príležitostí na voľnočasové aktivity v rámci nášho mesta, tak ich nebudú vyhľadávať v iných regiónoch, tým pádom sa spokojnosť našich obyvateľov zvýši, prilákame tým aj ich známých z okolitých obcí a iných miest a taktiež poskytneme možnosť viacerých športov v našom meste aj pre okolie ako pre divákov tak aj pre športovcov

T: v roku 2027 sa budú v meste konať športové a kultúrne podujatia, na ktorých bude vysoká účasť domácich obyvateľov, vytvoria sa aspoň 3 nové športové oddiely, ktoré dajú možnosť mladšej generácii venovať sa športu na vyššej úrovni. Vytvoria sa rôznorodé klubové činnosti a skupinové aktivity, ktoré poskytnú viacerým generáciám voľnočasovú aktivitu a vzdelávania sa.

Strategický cieľ č. 4: zvýšený počet cyklistov a turistov v meste, cyklotrasy v intraviláne mesta a k prepájaniu okolitých obcí. Umožniť čo najväčšiemu počtu obyvateľov pohybovať sa v rámci obvyklých ciest bezpečne na bicykli namiesto autom

S: vybudovanie cyklotrás v meste pri infraštruktúre automobilovej dopravy a vybudovanie cyklo - a turistických trás, ktoré vedú cez Moldavu a sprístupnia okolité obce a prístupnosť do prírody, väčšia mobilizácia obyvateľstva v rámci mesta a aj obyvateľov okolitých obcí.

M: vybudovanie cyklochodníkov v intraviláne mesta a 30 km cyklotrás cez Moldavu a okolité obce a aspoň 5 turisticko-informačných tabúľ s vytýčenými cieľmi, zvýšený výskyt cyklistov na cyklotrasách o 30%

A: získanie finančných zdrojov na vyriešenie danej problematiky, vyhľadanie spolupráce so sektorom, ktorý by pomohol vybudovať dané náležitosti v spolupráci, s okolitými obcami, zmapovanie mesta a okolia cyklotrasami a na základe toho vypracovať mapy a informačné body

R: pri vybudovaní cyklochodníkov v intraviláne mesta zvýšime pohyb obyvateľstva, vybudujeme ich dôveru a odvahu používať cyklodopravu vo väčšej miere, spravíme naše mesto bezpečnejším aj pre deti a rodiny, kde sa môže pohybovať každý, ekologickejšim - ide o ekologickú formu dopravy, ktorá je spojená s veľmi nízkou úrovňou hlučnosti, a tiež o nemotorovú dopravu, ktorý neprodukuje žiadne škodlivé emisie. Pri prepájaní okolitých obcí pomocou cyklotrasy, taktiež zvýšime pohyb obyvateľstva nie len z hľadiska turizmu, ale

z hľadiska dopravy do práce alebo školy a v neposlednom rade poukázaním na turistické trasy môžeme zvýšiť príchod turistov do nášho mesta.

T: do roku 2027 vybudované cyklotrasy v meste a turisticko-záchytné body k pamiatkam či už prírodným alebo historickým.

Strategický cieľ č. 5: nadviazať dlhodobú spoluprácu s okolitými obcami a regiónom, pomocou ktorej zvýšime nie len náš CR, ale aj CR celého regiónu

S: nadviazaná spolupráca s okolitými obcami na základne prepájania, turisticko-historicky- kultúrneho prostredia, vďaka čomu podporíme CR celého regiónu

M: zvýšený počet návštevníkov a pri návšteve nášho mesta tu ostanú viac dní a prezrú si aj možnosti vyžitia okolitých obcí ako napríklad Zádielska tiesňava, Turniansky hrad, Jasovská jaskyňa

A: vytvorenie propagačných materiálov, ktorými budeme môcť zaviesť marketing v okolitých obciach, propagovanie nášho mesta v okolitých obciach a taktiež propagovanie okolitých obcí v našom meste, poukázanie na výhody návštevy celého regiónu ako napríklad spojenie turizmu, zážitkových atrakcií a historických atrakcií. Spojenie okolitých obcí aj v rámci rôznych kultúrnych alebo športových podujatí a vypracovanie spoločného projektu na zvýšenie atraktivity našej spoločnej lokality. Vytvoriť ponuku balíkov CR s rôznymi možnosťami obsahujúc aj aktivity vytvorené v rámci predchádzajúcich strategických cieľov.

R: spojením sa s obcami v regióne budeme môcť návštevníkom poskytnúť rôznorodé služby atrakcie, podujatie a atrakcie, ktoré ich udržia v regióne na viacero dní, zvýšime povedomie o nás aj o regióne

T: v roku 2027 prepojenie s okolitými obcami a zvýšený počet návštevníkov v regióne, vytvorené propagačné materiály, informačné tabule, ktoré budú šíriť náš zámer s týmto cieľom.

Marketingové ciele

Strategická a koordinovaná realizácia marketingových aktivít mesta Moldava nad Bodvou.

Marketing je nástrojom prenikania cieľového miesta na trhu cestovného ruchu. Pod definíciou marketingu môžeme rozumieť systematickú a koordinovanú orientáciu podnikateľských subjektov cestovného ruchu, orgánov miestnej správy a miestneho obyvateľstva na uspokojovanie potrieb a želaní návštevníkov s cieľom dosiahnuť primeraný

zisk. Pri uplatňovaní marketingu cieľového miesta je nevyhnutné rešpektovať osobitosti trhu cestovného ruchu, charakter služieb a dopytu po nich, charakter produktu a problematiku jeho oceňovania a taktiež aj skutočnosť, že do produktu cestovného ruchu vstupujú očakávania a predstavy kupujúcich. Vytvorenie marketingového plánu je predpokladom spoločného koordinovaného postupu na trhu.

Aktivity na realizáciu prieskumu trhu a na vytvorenie a implementáciu marketingovej stratégie cestovného ruchu

- vytvorenie vhodnej a prehľadnej štruktúry webstránky;
- možnosť aktívneho vkladania informácií zo strany prispievateľov (obce, súkromné a podnikateľské subjekty.);
- prepojenie na portály ostatných okolitých regiónov;
- prehľadné zoradenie jednotlivých podkapitol v rámci portálu;
- pravidelné zisťovanie a vyhodnocovanie potrieb a želaní domácich a zahraničných návštevníkov, ich spokojnosti ako aj motív ich návštevy;
- pravidelné zisťovanie trendov na trhu cestovného ruchu a prispôbenie sa im;
- vyhodnocovanie prieskumov a ich poskytovanie zainteresovaným subjektom do rozvoja cestovného ruchu;
- definovanie marketingových cieľov;
- tvorba marketingovej stratégie;
- implementácia marketingovej stratégie prostredníctvom marketingových (výkonných) programov;
- v prípade prímestskej turistiky ponúknuť doplnkové služby, ako športové možnosti, možnosti regenerácie a oddychu, tradičné remeslá a dielne, stravovacie služby, obchody atď.;
- postupom času vytvorením pravidelných, každoročne sa opakujúcich podujatí a aktivít teda vytvorenia vhodného programu pre návštevníkov na to, aby zostali v regióne dlhší čas.

Aktivity na rozšírenie dosahu Moldavského infocentra:

- rozšírenie rozsahu informácií o obciach, atraktivitách, pamiatkach, podujatiach, športovom vyžití a pod. obcí obklopujúce Moldavu nad Bodvou;
- rozšírenie ponuky propagačného materiálu v rámci regiónu;
- ponuka produktov CR okolitých obcí v regióne.

- označenie infocentra informačnou tabuľou
- umiestnenie informačných tabuľ s mapou mesta a náučných tabuľ pri turistických bodoch

Aktivity na tvorbu propagačných materiálov:

- tvorba propagačných materiálov – popularizačná kniha o meste v spolupráci so súkromným sektorom, organizáciami a inštitúciami;
- tvorba propagačného materiálu so základnými informáciami meste: ubytovacie zariadenia, stravovacie zariadenia, poskytovatelia doplnkových služieb, parkovanie, športové aktivity, podujatia, atrakcie, atď. (vo viacerých jazykových mutáciách);
- tvorba propagačného materiálu o pamätihodnostiach, prírodného bohatstva a zaujímavostiach mesta a okolia (v jazykových mutáciách);
- tvorba propagačného materiálu o voľnočasových aktivitách.

Podpora hlavných foriem cestovného ruchu mesta Moldava nad Bodvou

Vychádzajúc z analýzy mesta Moldava nad Bodvou, boli vymedzené hlavné formy cestovného ruchu. Ide o mestský a kultúrny cestovný ruch; letnú, športovú, rekreačnú turistiku, pobyt pri vode, vidiecky cestovný ruch a vinohradníctvo. Podrobný rozbor jednotlivých foriem bol uvedený v analytickej časti dokumentu.

Aktivity mesta orientované na podporu vytýčených foriem CR :

Oblasť mestského a kultúrneho CR:

- využitie trhoviska Encs na organizovanie remeselníckeho trhu mesačne 2x
- využitie trhoviska Encs pre organizovanie menších kultúrnych podujatí ako koncerty, prednášky, koncerty, atď.
- tvorba zaujímavých aj tematických podujatí, festivalov počas roka;
- organizovanie remeselníckych kurzov v novovytvorenej multifunkčnej remeselníckej dielni pre rôzne vekové kategórie a záujem
- vytvorenie priestorov na vystavenie historických a archeologických predmetov viažuce sa k mestu, spolu so zriadením Siene remesiel a Siene Moldavy – čo vieme o Moldave

- zmapovanie významných osobností a približná aktualizácia ich zoznamu – výstup-popularizačná publikácia
- odborná rekonštrukcia významných historických budov v meste – Kováčska vyhňa, synagóga,
- odborná archivácia zbierkových predmetov – Kováčska vyhňa, a splniť podmienky žiadosti k zápisu Kováčskej vyhne do zoznamu múzeí na Slovensku
- vytvorenie oddielu histórie mesta hľadajúc historických faktov a zaujímavosti mesta
- vytvorenie zaujímavých balíkov CR s rôznymi tematickými okruhmi pre návštevníkov mesta a okolia
- vytvorenie propagačného materiálu - mapy s vyznačením tematických okruhov;
- zabezpečenie sprievodcovskej činnosti pre mesto a okolie;
- vyhotovenie kópii archeologických nálezov

Dlhodobé aktivity na podporu CR:

- vytvorenie nových ponúk zážitkových produktov CR ako napr.:
 - realizácia sprístupnenia Moldavskej jaskyne s historickým významom;
 - realizácia oddychového parku s labyrintom zo živého plotu (labyrint by mal spojenie s labyrintovou štruktúrou Moldavskej jaskyne, bol by jedinečný na Slovensku s možnosťou organizovania denných ale aj nočných súťaží v orientácií);
 - realizácia parku histórie Údolia Bodvy a Moldavy,
 - realizácia chodníka „cesta Tatárov“ spojená s príchodom Tatárov na územie mesta v roku 1242, .
- vypracovanie štúdií na podporu kongresového CR v meste – vybudovanie budovy s multifunkčnou kongresovou halou s možnosťou aj na premietanie filmov, predstavenia divadelných hier a s priestormi na rôzne oslavy, bankety.

Oblasť letnej turistiky, športu, pobytu pri vode a oddychu:

- spracovanie štúdie k problematike cyklo dopravy a tvorby cyklotrás;
- vytvorenie cyklotrás a realizácia cyklochodníkov a ciest na základe vytvorenej štúdie;
- vytvorenie nových náučných chodníkov;
- zoficiálnenie novovytvorených náučných chodníkov;
- údržba a propagácia existujúcich a novovytvorených náučných chodníkov;

- aktualizácia štúdie rozvoja a modernizácie mestského kúpaliska s prvkami s charakterom aquaparku
- modernizácia Športového areálu Pod kopcom s rozšírením strediska o ihriská pre iné športy a loptové hry ako volejbal a futbal s možnosťou ich zakrytia v zime. Napr. s ihriskami pre online hokej, tenis aj detský tenis, bedminton; basketball; squash; streetbal; s tréningovou tenisovou stenou; so strelnicou pre lukostrelcov; trasami pre priaznivcov individuálnych športov ako beh, korčuľovanie na kolieskových korčuliach; s arénou pre skateboardistov; s workoutovými ihriskami, celoročnou lyžiarskou zjazdovkou alebo s dobrodružným parkom s bobbovou dráhou;
- vybudovanie multifunkčného športového štadióna s možnosťou organizovania koncertov;
- vypracovanie štúdií na vybudovanie wellness centra so saunami, vírivou vaňou, ochladzovacím bazénom, zážitkovou sprchou, masážou (napr. v budove Penzión Bodva).

Oblasť vidieckeho CR a agroturistiky:

- podpora vinohradníctva v meste a okolí – rozvoj spolupráce s miestnymi vinármi a s vinármi z okolitých obcí.;
- tvorba zaujímavých produktov CR zameraných na oblasť vinohradníctva - organizovanie podujatí ako prehliadky a ochutnávky vín, vinobranie, výroba vína;
- aktívna spolupráca mesta so Slovenskou poľovníckou komorou a s miestnym poľovníckym zväzom – vytvorenie balíka pre poľovníkov mimo regiónu na možnosť poľovania v regióne;
- otváranie/vedenie 1-2-3 mesačných kurzov tradičných remesiel Moldavy nad Bodvou vedených remeselníkmi pre zachovanie tradičných remesiel a pre záujemcov získanie zručnosti a vedomosti daného remesla (kurz kováčstva, pečenia a ozdobenia medovníkov, zhotovovania klobúkov, výroby a opravy obuvi, zhotovovania sviečok, krajčírstva, pletenia košíkov, atď.)
- vytvorenie kultúrno-poznávacieho produktu „Tradičné remeslá Moldavy nad Bodvou“ upriamenie pozornosti na typické remeslá regiónu, pričom súčasťou jednotlivých prezentácií by okrem erudovaného výkladu bola aj interaktívna ukážka jednotlivých remesiel, parciálne aj s možnosťou praktického odskúšania si danej techniky návštevníkmi.

Aktivity na podporu a rozvoj priateľstva občanov partnerských miest:

Oblasť cestovného ruchu:

- vzájomná propagácia partnerských miest;
- prezentácie partnerských miest, atrakcií, supraštruktúry, voľnočasových aktivít pre cestovné kancelárie a agentúry;
- prezentácie vinárov, remeselníkov atď.;

Oblasť kultúry:

- vzájomné tematické návštevy a stretávanie;
- spoločné kultúrne podujatia a výstavy (výtvarné práce, ručné práce);

Oblasť športu:

- spoločné súťaže, turnaje, olympiády rôznych vekových kategórií (deti, mládež, dospelí, seniori);
- športové súťaže v netradičných disciplínach;

Aktivity na spoznávanie tradícií, kultúry partnerských krajín:

Oblasť cestovného ruchu:

- prezentácia mesta, pamätihodnosti, tradície;
- spoločné cestovanie
- vytvorenie spoločných produktov, balíkov do CR

Oblasť kultúry:

- výmena kultúrnych skupín a súborov, spoločné vystúpenia a programy;
- výstavy výtvarných prác, fotografií miestnych aj amatérskych umelcov, benefičné aukcie;

Oblasť mládež:

- spoločné voľnočasové aktivity v kultúre a športe;
- spoločné podujatia a stretnutia;

Aktivity na skvalitňovanie činnosti samosprávy:

Oblasť samosprávy:

- výmena skúseností v činnosti samosprávy, projekty;
- rôzne oblasti spolupráce samosprávy a cieľových skupín;
- spoločná úprava a rozvoj vybraných lokalít (vybudovanie cyklotrás a pod.);

Oblasť vzdelávania:

- podpora spolupráce vo vzdelávaní na všetkých úrovniach (materské, základné,

stredné školy, vzdelávanie dospelých);

Oblasť rozvoja podnikania:

- spolupráca samosprávy a podnikateľov;
- sprostredkovanie kontaktov;
- sprostredkovanie ponúk;
- návštevy podľa záujmu podnikateľského sektora;
- vypracovanie sekundárnych ponúk podnikateľskej sféry do CR;

Oblasť cestovného ruchu:

- spoločné propagačné materiály;
- vypracovanie spoločných projektov na realizáciu lukratívnejších služieb primárnej ale aj sekundárnej ponuky CR

Záver

Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v meste Moldava nad Bodvou je strednodobým dokumentom s časovým horizontom na roky 2022 - 2027. Terajšie produkty CR mesta Moldavy nie sú dostatočne atraktívne pre zvýšenie návštevnosti mesta a preto je nutné vytvoriť produkty zážitkového charakteru podľa dnešných trendov a požiadaviek ľudí. Stanovené strategické ciele sú náročné na investíciu čo vyžaduje získanie zdrojov od iných subjektov. Nenávratnú finančnú podporu je možné získať z aktuálnych dotačných programov Ministerstva Hospodárstva SR, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Ministerstva dopravy a výstavby SR, Fondu pre podporu umenia, Fondu na podporu kultúry národnostných menšín - KULT MINOR, Európskeho zoskupenie územnej samosprávy EZUS Via Carpatia, Karpatskej nadácie, príslušného samosprávneho kraja v našom prípade KSK, Medzinárodného vyšehradského fondu, Central Europe CEN, Európskych štrukturálnych fondov, Európskeho hospodárskeho fondu. Naplnením vytýčených cieľov sa mesto Moldava nad Bodvou stane vyhľadávaným cieľovým miestom. Aby sa zvýšil potenciál na presadenie sa a oslovenie návštevníkov, mesto by sa malo zamerať na:

- vybudovanie zaujímavých produktov CR;
- propagáciu produktov CR, možností kultúrneho a športového vyžitia
- na skvalitnenie života obyvateľov mesta;
- zatraktívnenie prostredia pre bývanie a aktívne trávenie voľného času aby adekvátne reagovalo aj na prirodzené potreby obyvateľstva v oblasti rozvoja;

- väčšiu mobilizáciu obyvateľstva skrz zabezpečenia bezpečnej cyklodopravy v meste a do okolitých obcí;
- spoluprácu s okolitými obcami, podnikateľskými subjektmi, organizáciami a inštitúciami;
- vystúpenie na trhu cestovného ruchu s okolitými obcami so spoločnými produktmi cestovného ruchu
- hľadanie zdrojov na realizácie časti vytýčených cieľov.